Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

…1921 оной …21-һээ гарана | № 76 (17199) | 1986 оной апрелиин 1, вторник | Сэн 3 мүн.

Нүхэр М. С. ГОРБАЧЕВОЙ совет телевиденеэр хэлэһэн үгэ

…айн, хүндэтэ нүхэдүүд! …ой болзорто ядерна …болюулха тухай Со… Союзай шиидхэбэри тү… …рэлдеечэй гаража бай… …мүнөөдэрэйнгөө уул… …таанадтай һанал бодо… …лдаха хүсэлтэйб.

…үдэрэй саада тээ Хол… …дууд үшөө нэгэ ядер… …гэ хэһэн байна. Энээ… …змы шалгэдээгүй гэжэ …бүгэдэндэ ойлгосотой. …Союзай ядерна тэһэ… …дые гансал өөрынгөө …болюулхые соносхоһон …н дүүрэхын урда тээ …хэгдээ. Ойрын үдэр… …рын сагта США үшөө …рна түхеэрэлгэ тэлэл… …зална гэжэ үсэглэдэр …болоо.

…түүд, бүхы оронууд… …ин һайхан дура зориг… …хүнүүдтэл адли, США-… …ябуулганууд тушаа ду… …на, Партиин Централь… …едтэ эльгээһэн бэшэ… …хоо тэдэнэр энээн ту… …нэ, тохёолдоһон ушар …сэгнэлтэ үгэхые гүй… …бүгэдые яажа ойлгол… …һэн асуудал табина. …ямар тобшололнууд …болоноб? Юундэ США …хэбэ гээшэб? Иимэ …далда манай ороной …ямар хэмжээ… …абахань гээшэб?

…хандалгануудта харюу… …тайбди гэжэ бидэ …ди. Энэ ушараар мү… …манай уулзалга боло…

…дай эрид шанга эрил… …табижа байхаданьшье. …туршалгануудые үргэл… …байһан американ за… …рганай эдэ ябуулга… …болбол Советскэ Со… …д гансал тэрээндэ бэ… …бүхы дэлхэйдэ, бү… …дуудта, тэрэ тэодо …арадта зорюута зү… …рүүсэһэн ябадал бо… …бидэ тоолонобди.

…дээрэ ядерна мате… …түлишын обоо хүбөө …өөд байха үедэ ядер… …алгануудые болюулха …суудал айхабтар ехэ уд… …тай. Энэньшье ойлго…

…кэр, ядерна туршал… …болюулха гээшэ буу …рдилдэн бүтээлгые бо… …түйлаха бодото зам …туршалгануудай хэг… …һаань, шэнэ түхэлэй …зэбсэг хэрэгсэлнүүдые …ажашье, зохёон бү… …болохогүй бшуу. Бо… …элэбэл, ядерна тэһэ… …дые болюулха тухай …Штадуудтай, ядерна …рүүдтэй бусад гүрэ… …элсээ һаамнай, ядер… …бсэгүүдые хуряалгые һуурииһаань хүдэлгэхэ арга олгохо һэн.

Саашань. Туршалгануудай үргэлжэлүүлэгдэхэдэ байгаалида, бидэнэй ажаһуудаг оршон тойрон дайдада айхабтар ехэ, магад, үшөө дууһан шэнжэлэгдээгүй хохидол үзүүлэгдэнэ гээшэ. Өөрынгөө гэр тухай анхаралаа табиха уялгатайбди гэжэ ойлгоно бэшэ гүбди? Тиихэдээ гансал өөр тухайгаа бэшэ, харин манай үхибүүд, ашанар тухай бодохо ёһотойбди.

Тиихэдээ энэ хүшэр хүндэ хэрэгые хооһон газарһаа эхилнэ бэшэбди. Тодорхой зам гаталагдаа, хамтын дүй дүршэлтэй болообди. Олон жэлэй туршада агаарай дайдада, уһанда, хуурай газар дээрэ туршалганууд үнгэргэгдэнэгүй бшуу. Замбуулиндашье ядерна тэһэрэлгэ хэгдээгүй.

Имагтал энэ ушар байдалые хараада абан, бүхы юумые наринаар бодомжолжо үзөөд, найман һарын саада тээ Хиросима ба Нагасаки хотонуудай аюулта ушарай 40 жэлэй ойн үдэр сэрэгэйшье, мүн амгалан тайбан байдалайшье зорилгоор али бүхы ядерна тэһэрэлгэнүүдые болюулха онсо шухала үүсхэл гаргажа, тэрэнэй жэшээгээр ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряаха замаар хүдэлөө эхилхыень Америкын Холбоото Штадуудые, ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдтэй бусад гүрэнүүдые Советскэ Союз уряалаа һэн.

Уласхоорондын байдалай урдынхяараал түгшүүрилтэй шанга байхада, бидэнэртэ иимэ шиидхэбэри абаха гээшэ бэлэч бэшэ байгаа гээд хэлэһэн байхаб. Ядерна буу зэбсэгүүдтэй гүрэнүүдэй правительствануудта тохогдодог харюусалгые мэдэрэн, политическэ дура зориг гарган, иимэ алхам хэһэн байгаабди.

Амгалан тайбан байдалай үнэ сэнгые мэдэдэг, тэрэниие аршалан хамгаалхые ба бэхижүүлхые, бүхы арадуудтай харилсаа холбоотой байхые үнэн зүрхэнһөө эрмэлзэдэг арад зонойнгоо һанал бодолые Совет хүтэлбэрилэгшэд хараада абажа, иимэ хэмжээ абаа һэн.

Уласхоорондын аюулгүй байдалай асуудалнуудта шэнээр хандаха эрилтын табигдажа байһан шатада дэлхэй өөрынгөө хүгжэлтэдэ оробо гэжэ гүнзэгыгөөр ойлгоһон дээрэһээ иимэ алхам хэһэн байнабди. Мүнөөдэр, ядерно-замбуулинай үе сагта үнгэрһэн сагай үйлэ хэрэгүүдые баримталан бодомжолжо болохогүй. Бүхы юумэн үндэһөөрөө хубилаа гэжэ бултадаа ойлгохо ёһотойбди. Тиин мүнөө гансал эб найрамдалые аршалан хамгаалха тухай бэшэ, харин хүн түрэлтэнэй амидарха тухай асуудал табигдана.

Иимэ бодомжо баримталан, ядерна тэһэрэлгэнүүдые тодорхой болзорто гансал өөрынгөө талаһаа болюулха шиидхэбэри гаргаһан байгаабди.

Советскэ Союзай һайн һайхан үүсхэл бүхы дэлхэй дээрэ ойлгогдожо, үргэнөөр дэмжэгдээ гээд ехэ ханалтатайгаар хэлэхэ ёһотойб. Бүхы оронуудай ажалшад: коммунистнууд болон социал-демократууд, либералнууд ба консерваторнууд, христианууд болон мусульманууд, ниитын олон тоото эмхинүүд, элитэ политическэ ажал ябуулагшад, эрдэм, ухаанай болон соёлой түлөөлэгшэд, олон түмэн жиирэй хүнүүд манай ябуулгые үндэрөөр сэгнээ.

Харин нүгөө талынхид, США-гай засаг захиргаан манай үүсхэлдэ ямараар харюусааб?

Ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые усадхаха хэрэгтэй гээд тэдэнэр хэлэдэг. Тэдэнэй талаһаа энэ талаар олон мэдүүлгэнүүд хэгдэһэн. Гэбэшье хэлэһэн үгэнүүдынь бодото политикатайнь дахинаа тааранагүй. Советскэ Союзай уряа гаргажа, жэшээ харуулжа, американ арадай, мүн бүхы дэлхэйн арадуудай үсэд шанга эрилтэнүүдые табижа байгаашье һаань, США-гай правительство ядерна туршалгануудые үргэлжэлүүлнэ.

Америкын Холбоото Штадуудай Президенттэй Женевэдэ болоһон уулзалгада ехээр найдаһан, энэ асуудалаар тэрээнтэй үгэеэ ойлголсохобди гэжэ һанаһан байгаабди. Ядерна дай эхилжэ болохогүй, иимэ дайнда илахын аргагүй, ядерна буу зэбсэгэй талаар булюу хүсэтэй болохые хоёр тала оролдохогүй гэһэн этигэл түрүүлмэ мэдүүлгэнүүд хоёр талаһаа хэгдэһэн байгаа гэжэ таанад һанана бэзээт.

Байгша оной мартын 31 болотор ядерна тэһэрэлгэ хорилгын болзорые һунааха һайн һайхан дура зоригой үшөө нэгэ алхам хэхые Женевэдэхи уулзалгын дүнгүүд бидэниие баадхаа. Тиигэжэ бидэ хоёр гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй хөөрэлдөөндэ харюусалгатайгаар хандалгаяа үшөө дахин батадхаһан, США-гай засаг захиргаан харюугай алхамуудые хэхэ бэзээ гэжэ найдаһан байгаабди.

Байгша оной январиин 15-да хэһэн Мэдүүлгэмнай болбол ядерна зүришэлдөөндэ эсэс табихые үнэхөөрөө хүсэдэг бэйһыемнай гэршэлнэ гэжэ таанад зүбшөөхэ бэзээт. Тэрээн соо ядерна буу зэбсэгүүдые усадхаха тодорхой, бодото байдалда үндэһэлһэн программа найруулагданхай. Энэ алхам хэхэдээ, иимэ ушарнуудта журналистнуудай хэлэдэгэй ёһоор, нүгөө талые номнолго идхалгын талаар ахижа булихэ, мэхэлхэ тухай бидэ бодоогүйбди.

Мүнөө сагай политикын айхабтар хурса асуудалнуудта иимээр хандаха ябадалые огто болохогүй хэрэг гэжэ тоолонобди. Совет арадай болон бусадшье арадуудай урда харюусалгатай байһанаа, ядерна аюулые зайсуулжа, эб найрамдал сахиха, саашадань бэхижүүлхэ талаар харюусалгатай байһанһаа уламжалан, манай ажал ябуулганууд бэелүүлэгдэһэн байна.

Ямаршье бүлэглэлдэ хабаадаггүй зургаан ороной хүтэлбэрилэгшэд Советскэ Союзда болон Холбоото Штадуудта совет-американ энэ уулзалга болотор ядерна тэһэлэлгэнүүдые хэхэгүйе ряалан, февраль соо хандаһдаа, дэлхэйн олониитын бултанайнь шахуу һанамжа харуулһан байгаа. Энэ хандалгань бидэнэр зүбшөөһэн харюу үгөөбди.

Советскэ Союзай дурадхалнуудые бодото хэрэгүүдээрээ дэмжэхэ, арадуудай хүсэлые харюулха гээшэ США-гай захиргаанай зүгһөө хэгдэһэн одоол таарамжатай алхамууд болохо һэн. Үүлэй һүүлдэ Женевэдэ өөһэдынгөө хэһэн мэдүүлгэнүүдынь бодото хэрэгүүдээр батадхалга энэл болохо байгаа. Теэд иимэ юумэн болобогүй.

Сэрэгэй-промышленна комплексын уйтаан, өөрынь лэ аша туһада зорюулагдаһан хэрэгүүдые бүхы хүн түрэлтэнэй болон өөрынгөө арадай аша туһын хэрэгүүдһээ дээгүүр США-гай зонхилхы бүлэглэл табина гээд элирэн тодорно. Эдэ үгэдын убайгүйгөөр, дээрэлхүүгээр, дэлхэйн олониитын һанамжада хайша хэрэгээр хандангяар харуулагдадаг байһаниинь бага бэшэ удха шанартай. Бодото байдалые мэдэрэлгэ, харюусалгаяа мэдэрэлгэ огто үгы.

США-гай зонхилхы бүлэглэл милитарис хаяа шугамаа баримталжа, хүсэндэ түшэглэжэ, бусад оронуудта болон арадуудта өөрынгөө һанал идхаха ябадалые урдаа бариһан зандаа гэжэ улам эли болоно. Тиигэхэ зуураа эгээл нимэ аргаар Советскэ Союзай политикада нүлөөлхэ байһан тухайгаа бултанай дуулахаар мэдүүлгэнүүдые хэдэг байха юм.

Энээн тухай юун гэжэ хэлэжэ болохоб? Тааруугүй аргануудые хэрэглэлгэ болоно. Энээнһээ урдашье манай ороной урдаһаа хүсэ хэрэглэлгэ түүе асардаггүй һэн, харин мүнөө бүришье таарамжагүй хэрэг мүн. Уласхоорондын харилсаануудта хүсөөр баалалта хэрэглэхэ ябадалые бусадшье орадууд буруушаадаг болоо, энэ арга өөрынгөө наһа наһала бшуу.

Совет политическэ хүтэлбэриин урда юрын бэшэ асуудал гараа: Америкын Холбоото Штадуудай иимэ ябадалда яйшаагаар хандаха гээшэб?

Манай хандалга эли. Дэлхэй харюусалгатай шиидхэбэринүүдые абалгын хаһада оробо гээд бидэнэр тоолонобди. Зүб даа, харюусалгатай шиидхэбэринүүдые абалгын. КПСС-эй XXVII съездын тодо элеэр баталан батадхаһан эб найрамдал сахиха, саашадань бэхижүүлхэ хараа шэглэлһээ бидэнэр арсахагүйбди. Өөрынгөө арадай һанал бодолые бэелүүлэн, бүгэдэ ниитын аюулгүйе хангаха талаар ажал ябуулгануудаа Совет гүрэн саашадань улам үргэдхэхэ. Тиихэдээ бүхы арадуудтай болон оронуудтай харилсан бэелүүлхэбди.

Манай нэгэ талаһаа абаһан ядерна тэһэлэлгэнүүд тухай моратори урданайхи мэтэ 1986 оной мартын 31 болотор хүсэндөө байха. Хэлэгдэһэнэй ёһоор, Холбоото Штадуудай ядерна тэһэлэлгэнүүдые хээгүй һаань, бидэнэр мүн лэ хэхэгүйбди. Ядерна тэһэлэлгэнүүдые болюулха тухай харюусалгата шиидхэбэри абаха арга боломжо американ захиргаанда үшөө дахин олгообди.

Иимэ шиидхэбэриин абтаагүй һаань, Советскэ Союз туршалгануудаа эхилхэ юм. Энэ арсашагүй эли ааб даа. Тус ябадал голхоролго түрүүлнэ, зүгөөр өөһэдынгөө аюулгүйе, союзнигуудайнгаа аюулгүйе сахиха ёһотойбди. Тус асуудалаар хүсэд хэлэгдээгүй юумэнэй байхагүйнь тулада эдэ бүгэдые хэлэнэб.

Тиигэхэ зуураа үшөө дахин дабтанаб: ядерна буу зэбсэг үрдилдэн гаргалгые зогсооха гээшэ манай гол һанал болоно бшуу. Энэ талаар абтомаар тон юрын, тодо болон хэрэг бүтэмжэтэй алхам хадаа ядерна тэһэлэлгэнүүдые болюулха ябадал байха һэн.

Тэрэ тоодо хиналтын асуудалнуудые оруулан, ядерна буу зэбсэг туршалгые бүхыдэнь болюулха тухай хэлсээнүүдые саг дары эхилхэ дурадхал бидэнэр оруулаабди. Советскэ Союз ямаршье түхэлэй хэлсээнүүдые хэхээр бэлэн. Хоёр талын, совет-американ байна гү, али гурбан талын, Англиин хабаадалгатай гү, али олон талын шэнжэтэй, буу зэбсэг хуряаха талаар Женевын конференциин оршон соо гү — хамаагүй.

Мүнөөнэй байдал саг дары хэрэг шиидхэхэ эрилтэ табина гэжэ бидэнэр тоолонобди. Ядерна буу зэбсэг үрдилдэн гаргалгые зогсооходо үшөө хожом болоогүй байна. Энэ шэглэлээр түрүүшын ехэ алхам хэрэгтэй. Ядерна туршалгануудые бултанай болюулха, нэн түрүүн Советскэ Союзай болон Америкын Холбоото Штадуудай, бусад ядерна гүрэнүүдэй болюулха ябадал тиимэ түрүүшын алхам болохо байгаа.

Бүри дүтын сагта Лондондо гү, али Римдэ, европейскэ ондоо алишье ниислэл хотодо, бидэниие угтан абахаар бэлэн байһан газартал президент Рейгантэй уулзахаар бэлэмби. Тэндэ тус асуудалаар хэлсээ хэхэ байгаабди, энээндэ һаад ушаруулмаар бэрхэшээлнүүдые, политическэшье техническэшье, бусадшье бэрхэшээлнүүдые би харанагүйб. Политическэ хүсэлэл оролдолго болон бидэнэрэй хоорондын харюусалга мэдэрэлгэ эндэ хэрэгтэй. Энэ тон шухала асуудалаар һанамжануудаараа андалдахаяа уулзахые, таарамжатай хэлсээнэй документ бэлдэхэ даабари үгэхые дурадханабди.

Советскэ Союзай тус дурадхалые Америкын Холбоото Штадуудай президент, Европын, Азиин, Африкын, Латиин Америкын, бүхы дэлхэйн оронуудай правительствануудай ёһотой соонь сэгнэхэ, зүбөөр ойлгон угтаха аабза гэжэ найданабди.

Саг хүлеэнэгүй. Американ арадта болон правительстваднь, бүхы оронуудай арадуудта болон правительствануудта ядерна тэһэлэлгэнүүдые хорилгын бодото баримта, гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаануудай эбдэгдэшэгүй ёһо болохынь тулада эдэбхитэй, бодото дээрэнь ажал ябуулгануудые эрхилхыень совет арадай үмэнэһөө уряалан ханданабди.

Асари ехэ харюусалгатай хаһада хүн түрэлтэн ерээд байна. Ядерна буу зэбсэг үрдилдэн гаргалга уридшалан багсаамжалшагүй хойшолонтой боложо болохо. Суггаа ажал ябуулга эрхилхэ хэрэгтэй. Энэ хадаа хэндэшье хабаатай.

Мүнөөдэр таанадаар, хүндэтэ нүхэд, уулзахадаа, эдэ бүгэдэ тухай хэлэхэеэ һанаа һэм. Баяртай.

КОММУНИС СУББОТНИК УРЯАЛНА

ОЛОН ХҮНЭЙ ХАБААДАЛГАТАЙГААР

Үйлэдбэриин «Бурятмебель» нэгэдэлэй коллектив Москвагай түрүү предприятинуудай коллективүүдэй гаргаһан үүсхэлые һайшаан дэмжэжэ, ажалай һайндэрые угтуулан бэлэдхэлэй үргэн дэлисэтэй хүдэлмэри ябуулна.

Энэ хүдэлмэриие субботник үнгэргэхэ штаб хүтэлбэрилнэ. Штабай гэшүүдэй уридшалан тодорхойлһоной ёһоор, Ленинскэ коммунис субботнигто 1177 хүн гараха гэхэ гү, али 747 хүн хүдэлдэг газартаа ажаллаха, 430 хүн предприятиин газаахиие болбосон түхэлтэй болгохо юм.

Мебель бүтээгшэд ажалай һайндэртэ хамаг арга боломжонуудаа элсүүлэн хүдэлжэ, 55 мянган түхэриитэй промышленна продукци үйлэдбэрилхэ. Тэрэ тоодо 16.200 түхэриигэй һайн шанартай мебель бүтээхэ, 432 кубометр хюрөөдэмэл материал, 64 кубометр мебелиин хабтагай бүтээхэ, 900 кубометр модо хэмжүүрлэн тайраха, 25 мянган түхэриигэй арадай үргэн хэрэглэлэй, 18.600 түхэриигэй соёлой-ажаһуудалай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилэн гаргаха зорилготой. Тиигэжэ тэдэнэр арбан хоёрдохи табан жэлэй жасада 3,5 мянган түхэриг оруулха юм.

В. ВАСИЛЬЕВ,
нэгэдэлэй парткомой секретарь.

ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ ҮГЭ БАТА

В. И. Ленинэй түрэһөөр 116 жэлэй ойе амжалта түгэс ажалаар тэмдэглэхэ гэһэн Москвагай түрүү предприятинуудай коллективүүдэй гаргаһан үүсхэлые М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депогой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд халуунаар дэмжэн угтаба.

Депогой машинист-инструктор Б. Ц. Дылгеров, П. Ф. Казазаев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг колонныи коллективүүд коммунис субботнигой тоосоогоор хүдэлжэ эхилхэ гэһэн үүсхэлые партиин XXVII съездын болоҗо байха үедэ гаргаа һэн. Тэдэнэрэй һайн һайхан үүсхэлые 500 машинист дэмжэжэ, 2,5 мянган түхэриигэй хүдэлмэри хээд байна.

Улаан субботын үдэр депогой заһабарилгын бригаданууд эдэбхи үүсхэлтэй, оролдосотой шударгыгаар хүдэлжэ, 4 электровоз, 1 тепловоз заһабарилха. Зүүн Сибириин түмэр замай Мысовая станциһаа Петровск-Забайкальский хүрэтэр эстафетнэ поезд ябуулха. Коммунис субботнигой тоосоогоор 380 поезд ябуулагдаха гэхэ гү, али миллион гаран тонно арадай ажахын ашаа зөөхэ байна. Хүдэлжэ олоһон 7200 түхэриг мүнгөө арбан хоёрдохи табан жэлэй жасада дамжуулха юм.

Д. АМОГОЛОНОВ.

17500 ТҮХЭРИГ ДАМЖУУЛХА

Апрелиин 19-дэ Ленинскэ коммунис субботник үнгэргэхэ гэһэн Москвагай түрүү предприятинуудай коллективүүдэй үүсхэлые Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой коллектив дэмжэбэ.

Эндэхи вагоной мөөр заһабаридаг цехэй, булад шудхалгын цехэй мастер В. К. Волковой хүтэлбэрилдэг участогай, локомотив хабсаралгын цехэй В. И. Глазуновой ударидадаг электро-хабсаргагшадай бригадын коллектив ажалай һайндэрые эгээл үндэр бүтээсэтэ ажалаараа тэмдэглэхэ гэһэн үүсхэл предприяти доторoo гаргаа. Заводой партком тэдэнэрэй эдэбхи үүсхэлые һайшааба.

Коммунис субботнигые эмхитэй гуримтайгаар үнгэргэхын тула штаб байгуулагдажа, тэрэнэй хүдэлмэриие заводой начальник В. В. Саржан хүтэлбэрилнэ. Тус штабай гэшүүд улаан субботын үдэр предприятиин хүдэлмэришэдэй хэхэ хүдэлмэриин хэмжээе тодорхойлоо.

Субботнигой үдэр хүдэлмэришэд 295 мянган түхэриигэй товарна продукци үйлэдбэрилэн гаргаха, Т-3 түхэлэй тепловозой 1 секци, 1 вагон, ЭДТ-200 түхэлэй 4 дви[гатель], 20 паар вагоной мөөр, [ва]гоной 90 гол, 100 хомут, 5 мянган тормозно колодко, ороһо тарла, зөөдэг вагоной 50 үүдэ, 50 электровафельница, 100 гаран бусад зүйлнүүдые заһабарилха байна.

17,5 мянган түхэриг арбан хоёрдохи табан жэлэй жасада дамжуулха гэжэ заводой коллектив шиидэбэ.

З. ШЕВЦОВА.

ИЛАГШЫН ЭРМЭЛЗЭЛ

«Трансcельхозтехникын» Сэлэнгын транспортна предприятиин жолоошодой дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Михаил Иванович Ваншутин илажа гараһан байна. Энэ нүхэрнай ашаа зөөхэ байгша оной нэгэдэхи кварталай түсэб холо үлүүлэн дүүргэһэн юм. Тэрэ нёдондоной энэ хугасаада орходоо ажалайнгаа бүтээсые 12 процентээр дээшэлүүлээ.

Үнэн сэхээр, габшагайгаар ажаллаһанай ашаар иимэ һайн амжалта түйлагдаба гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Михаил Ваншутин мүнөө субботнигой тоосоогоор ашаа зөөжэ эхилэнхэй.

Р. БАЛДАНОВ.

КПСС-эй XXVII съездын …ринүүдые …лүүлхын түлөө

Дүүргэжэ шадахань лабтай

КПСС-эй XXVII съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэй оролсоһон манай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишод шэнэ түл абалгые үнгэргэжэ байна.

Хонидой байрануудта, илангаяа хурьгадай байха газарта һэрхигэр модон дэбдихэртэй шала табигданхай, арбан байрада калорифер тодхогдонхой. Иимэ газарта дулаан, хуурай, шэнхэгэй үнэргүй байна бшуу. Хонидой түрэлгын эхилхын урдахануур хонишод бэе бэдээ ябалсажа, байдалаа шалгаһан, дутуу дунданuудаа элишэлһэн, ажалайнгаа түрүү дүршэл, онол арга хубаалдаһан зэргэтэй.

Түл абалга февралиин арбаадһаа эхилээ һэн. Эхэ хонидые харууһалдаг бригаданuудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ мүнөөдөө Буряадай АССР-эй габьяата малшан гэһэн нэрэ зэргэтэй Дондоб Ангадаевич Тыхеевэй даадаг бригадын коллектив толгойлжо ябана. Зуһаг эхэ хонидһоо табан зуу шахуу хурьга абанхай, бүрин бүтэнөөр түлжүүлжэ байна. КПСС-эй гэшүүн Анна Элбековна Гармаевагай бригадын коллективэй һайн ажалые магтангүй үнгэрхэ болохоор бэшэ. Үнинэй хонишод Е. Б. Харамаева, Ч. Б. Арамхиева гэгшэд зуун эхэ хонид бүхэнһөө зуунһаа үсөөн бэшэ хурьга түлжүүлхэ, толгой бүриһөөнь ада 3,5 килограмм нооһо хайшалха гэһэн социалис уялгаяа лаб дүүргэжэ шадахабди гэжэ мэдүүлнэ.

Тодорхойлон хэлэхэдэ, манай хонишод арбан хоёрдохи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ 8000 хурьга түлжүүлхэ, 310 центнер нооһо хайшалан абаха социалис уялгаяа дүүргэжэ, бүхы табан жэлэй түсэбтэ даабариие бэелүүлхэ үндэһэ һуури табиха эрмэлзэлтэй.

Б. ГАРМАЕВ.
Хурамхаанай район.

…ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР…

…ной леспромхозой хүдэлмэришэд …табан жэлэй эхинһээ хойшо үргэн …лиэр хүдэлжэ байна. КПСС-эй …съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн со… …мүрысөөн жолоошодой хүдэлмэ… …бүри ехэ түлхисэ болоо. Съездын …лнуудые гүнзэгыгөөр шудалжа, …эр дэмжэһэн жолоошод мүнөө… …һан эршээ һуладхангүй, бүри …арьбадхан хүдэлхые оролдоно. …промхозой олонхи коллективүүд …онойнгоо март һарын, мүн квар… …түсэб дүүргэһэн тухайгаа мэ… …һэн. Жэшээлхэдэ, В. С. Кауров, …Сошин гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд хамтадаа март һарын эхинһээ 2679 кубическа метр модо бэлдэбэ. Энэнь һарын түсэбһөө 125 кубическа метрээр ехэ болоно. Тиихэдэ тэдэнэр кварталайнгаа даабари 1703 кубическа метрээр үлүүлбэ.

Модо зөөгшэдэй дундаһаа Виктор Петрович Камерлохар, Уилдана Мубаракович Мухаметшин гэгшэдэй экипажнууд илажа гараба. Эдэмнай мүн лэ баһа мартын болон кварталайнгаа түсэб дүүргээ юм. Тэрэшэлэн модо хэмжүүрлэн тайрагшад, вагонуудта тээгшэд баһа хараалагдаһан даабарияа дүүргэһэн тухайгаа мэдүүлээ.

С. ГУРОВ.

һҮ һААЛИНЬ ДЭЭШЭЛНЭ

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоһон Захааминай районой Михайловкын совхозой һаалишад байгша оной эхинһээ һайнаар ажаллажа байнхай. Гэдэнэр һү һааха түсэбөө һара бүхэндэ амжалтатайгаар дүүргээд, кварталай түсэбые дүүргэхын түлөө оролдожо байнхай. Байгша оной хоёр һарын туршада эндэ 671 центнер һүн һаагдажа, 541 центнерынь гүрэндэ тушаагдаба.

Түрүү һаалишад Анна Дамбаева нёдондо энэ үедэ үнеэн бүриһөө 144 килограмм һү һааһан байбал, мүнөө 418 килограммда хүргөө. Дарима Банзаракцаева мүнөө үнеэн бүриһөө 381 килограмм һү абаа.

Нёдондо энэ үедэ һаалишаднай үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 251 килограмм һү абаһан байбал, мүнөө 263 килограмм һаагаад байна.

һаалишад байгша ондо 4130 центнер һү һааха уялгаяа бодотоор бэелүүлхын тула барандаа оролдосотойгоор ажаллана.

Ц. НАЙДАНОВ.

…УТАН ОЛОШОРНО

…бэшэ эрхим амжалта түйлажа, түрэл нютагтаа …Хэжэнгын районой «50 лет Октября» совхозой …хонишод Евдокия Нимаева, Дашицырен Жигмитов …бригаданuудта эхэ хонин бүриһөө хурьган абтан… …хоролтогүй түлжүүлэгдэнэ. Мүнөө Евдокия Бад… …эй даадаг отарада бүхыдөө 510 хурьган, харин Да… …Жигмитовэй бригадада 527 хурьган абтанхай, бү… …тэнжээгдэнэ.

…хони олоор үсхэбэрилдэг «Первомайский» сов… …зүтан-хонишод олошорно.

Д. ДАГБАЕВ.

ДАХЯАД ЭРХИМЛЭЭ

Кабанскынгаа район соо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ нэгэнтэ бэшэ эрхимлэжэ, хэдэн-удаа урмашуулгада хүртэһэн «Большереченский» совхозой Истогой һаалиин фермын коллектив мүнөө баһал амжалтатай. Жэшээлбэл, үнгэрһэн һарада эдэнэр бүхыдөө 300 центнер һү һааха түсэбөө 345 центнертэ хүргэһэн байна. Энэ хугасаа соо гүрэндэ 250 центнер һүн тушаагдажа, даабаринь 30 центнерээр үлүүлэгдээ юм.

Дурсагдагша фермын коллективэй эршэмтэйгээр ажаллаһанай ашаар совхоз тоһоной заводто 404 центнер һү тушаажа, түсэбөө 34 центнерээр үлүүлээ бшуу. Истогой һаалиин фермын түрүүшүүл Нина Бабинцева, Галина Лагерева, Нина Насонова, Татьяна Суранова, Наталья Бабкина, Наталья Осокина гэгшэд социалис мүрысөөндэ онсо шалгарна.

Мүнөө тус фермын коллектив партиин XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тула бүри ехэ амжалта түйлахаар зорижонхой ажаллана.

Т. БАДМАЕВА.

Хориин районой «Георгиевский» совхозой Амгалантын фермэ коммунис ажалай коллектив гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэтэй. Һүнэй коллектив арбан нэгэдэхи табан жэлэй дабаае үнгэрэгшэ жэлэй сентябрь һара соо ахижа гараа юм. Эндэ дүй дүршэлоор баян 5 һаалишад хүдэлдэг юм. Тус фермые коммунист Жаргалма Доржиевна Сандакова хүтэлбэрилдэг. Тэрэ өөрөө ветврач мэргэжэлтэй хүн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ж. Д. Сандакова.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

«МИР»—«ЛУЧ»—ЦУП

НИИДЭЛГЫЕ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ, мартын 29. (ТАСС). Космонавтнууд Леонид Кизим Владимир Соловьев хоёр «Мир» гэһэн замбуулинай станци дээрэ ниидэлгээ үргэлжэлүүлһээр.

Хараалагдаһан программын ёһоор мүнөөдэр шэнэ радиотехническэ түхеэрэлгэ туршагдаһан байна. Советскэ Союзай газар дээрэһээ радио-холбоо тогтоожо болохогүй зонодо жолоододог комплексын байха үедэ Ниидэлгые залан хүтэлхэ түбтэй энэ түхеэрэлгын туһаламжаар экипаж холбоо бэелүүлдэг байха юм.

Хоёр талын хэлхеэ холбооной туршалгын сеансын үедэ космонавтнууд телевизионно репортаж хээ. Тиихэдээ геостационарна замбуулинда байһан «Луч» («Космос-1700») гэһэн Газарые тойрон дабшадаг хэмэл одон ретрансляторай орондо хэрэглэгдээ.

Хэлхеэ холбооной шэнэ комплексно радиотехническэ түхеэрэлгэ эрдэм-шэнжэлгын орёо нарин комплексые залан хүтэлбэрилгын арга боломжонуудые горитойгоор үргэдхэхэ арга олгохо юм.

Хараалагдаһан программын ёһоор Газар шадарай зам[буулинда] хүдэлмэри ябуу[лна]дана.

Космонавтнууд Леонид Кизим Владимир Соловьев хоёр[...] бэеэ һайн.

Редактор Р. Ь. ГАРМАЕ…

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ЭМХИДХЭХЫ ШАДАБАРИИН АШААР

Ганса гэээ hаа партийна бүлэг үнэхөөрөө коллективые толгойлхо, тэрэнэй ажабайдалда нүлөөлхөөр хүсэн боложо шадаха гэээшэб? Иимэ асуудал гаража магад. Энэ ушарта тиимэ гайхамаар юумэн үгы байха. Бодото байдалаар болоходо, ямар нэгэн коллективтэ байгуулагдаhан партийна олонхи бүлэгүүдэй абуулха хүдэлмэри обёрхонь, баримталан харуулхань бэрхэ байдаг.

Гэбэшье оншо аргыень олоhон, коллективэй хэрэгэй түлөө ехэ харюусалгатай байhанаа тодоор мэдэрhэн партийна бүлэг ажабайдалдаа удха түгэлдэр ехэ хубилалта туйладаг, эмхидхэхы хүсэн боложо шададаг гэжэ тэмдэглэмээр. Энэ хэлээшые «Комсомольский» совхозой Эрьеын, hү hаалиин фермын партийна бүлэгэй хүдэлмэриин дүй дүршэлөөр жэшээлэн баримталмаар.

— Коммунист бүхэнэй эбтэй эстэйгээр, эдэбхи үүсхэлтэйгээр, харюусалгаяа гүйсэд мэдэрэнгээр хүдэлөө хадань, партийна бүлэгэй нүлөөлхы үүргэнь тодоор харагдахал даа. Залуу коммунист Галина Пищулевагай хүтэлбэрилдэг партийна бүлэгэй ажал ябуулгаар яhалашье омогорходогбди. Тэрэнэй хүдэлмэрие бидэ хүтэлбэрилхэ ёhотойбди. Үнэндөө тиимэ туhаламжа тэндэхи коммунистнуудта балай хэрэгтэй болодоггүй. Тэдэ өөhэдынгөөл hэшхэлээр, эдэбхээр хамтынгаа хэрэгтэ хандадаг нүхэд. Фермынгээ коллективэй ажабайдалтай нягта холбоотойгоор хүдэлмэриеэ ябуулдаг юм,— гэжэ совхозой партийна организациин секретарь Владимир Федоровичэй Князевэй хэлэhые hанажа ябагшаб.

Партийна бүлэг коллективтэ хабаатай олон хэрэг бүтээжэ байдаг. Эндэхи коммунистнууд үйлэдбэриин ёhотой зээд, эмхидхэлшэд, үүсхэлшэд байха ёhотой гэжэ үүргэеэ дүүргэжэ шададаг хүнүүд юм.

hүнэй фермэдэхи партийна бүлэгэй бүридэлдэ дүрбэн коммунист ороно. hаалишан Л. Бубеева, оператор Ц-Д. Цыренжапов, пенсионер Г. Чимитцыренова, партгрупорг өөрөө суглаа хүдэлдэг нүхэдтөө хүндэтэй, үгэеэ дуулгажа шададаг хүнүүд юм. Тэдэнэр өөhэдынгөө даадаг үйлэдбэриин хэрэгые тон харюусалгатайгаар дүүргэдэг эрилтэ ехэтэй нүхэд мүн.

— Коммунист ябаха гэээшэ харюусалгатай уялгал даа. Нүхэдhөө гээгдэжэ яашье болохогүй. Шадаал hаа жэшээтэ hайнаар хүдэлхэ, ниитын хэрэгтэ эдэбхитэй хабаадалсажа ябаха уялгатай. Ямараар хүдэлдэгыешни, ямар журамтайешни нүхэднай адаглажал ябаха. Коллективэйхидэй үзүүлhэн ехэ этигэл найдабарие харюулха гэжэ оролдогдоно,— гэжэ hаалишан нүхэр Пищулева хэлэдэг юм.

Галина нигэжэ хэлэхэдээ, намда ехэ хүндэ, бэрхэтэй байна, бирагданагүй гэжэ огто голхордоггүй. Ажалай эрхим мэргэжэл, шадабари, шанга журам тэрэнэй нэрэ солые улам үргэнэ. Шэнэ юумэ шэлэн бэдэрхэ, үүсхэл гаргаха, хүнүүдэй анхарал татамаар ажаллаха гэээшэ тэрэнэй зохёохы бэлиг болоно бшуу.

Иимэ үгэнүүдые бэшэхэдээ, бидэ hайрхаха, хэтэрмэ магтаха гэhэн хүсэлэнгүй байнабди. Бодото байдалhаа үндэhэлэн үгүүлнэбди, дахин дабтажа ушар гаргана.

Үнгэрhэн жэлэй сентябрь hарада партийна бүлэгэй тоосоото hунгалтын суглаан болоо hэн. Тэндэ фермын үйлэдбэриин байдал тухай ехэ хөөрэлдөөн болоо. Коммунистнууд өөhэдынгөө ябадалые шэнжэлжэ ябаhан юумэнүүд тухай сэхэ руунь хэлэhэн байгаа. Юуб гэхэдэ, тэрэ үедэ фермын коллектив бирагүйшэг байдалтай hэн. hү hааха, гүрэндэ тушааха түсэбэй дүүргэлтэ гээгдэлдэ оронхой, шанарынь hайжараагүй байhан. Хүн бүхэнэй журам бэхижүүлхэ, туд бүхэндэ табигдадаг эрилтэ шангадхаха шухала болоо гэжэ тиихэдэ партгрупорг тэмдэглээ. Тиимэ бодомжые бэшэ нүхэдынь дэмжээ hааб даа.

Тэрэл суглаан дээрэ ажалша коллективүүд тухай хуулиие хүн бүхэн hайнаар шудалха, тэрээн соо табигдаhан шухала эрилтэнүүдые толгойдоо бүхөөр хадууха ёhотойбди гэhэн тобшолол хэгдээ. Тиихэдэ коммунист бүхэндэ саг үргэлжын партийна даабари үгтэбэ. Жэшээнь, hаалишан Л. Бубеева hүнэй шанар hайжаруулгын хэрэгэй түлөө харюусалга даа hууб гэhэн дурадхал оруулаа. Тэрэ дурадхалыень булта hайшаагаа. Үйлэдбэриин газарнуудые ариг сэбэрээр байлгаха, малай тэжээл зүбөөр гаргашалха асуудалнууд Ц-Д. Цыренжаповта даалгагдаба. Малшадай hуудал байдалай, ажаhуудалай үдэр бүриин хэрэглэмжые хангалгын түлөө пенсионер Г. Чимитцыренова харюусаха болобо.

Иигэжэ бүлэгэй хүдэлмэри эдэбхижэжэ эхилээ бэлэй. Элжээтэ суглаан дээрэ партийна бүлэгэй хүдэлмэриин түсэб батлагдаба. Харин октябрь hарын 30-да болоhон суглаан дээрэ партийна даабаринуудые хэр дүүргэнэб гэжэ, бүлэгэй коммунистнуудай хүдэлмэри шалгагдаа. Тиимэ дутагдалнууд болон hайн хэрэгүүд тухай хөөрэлдөөн болоо. Харин гэбэшье ажалдаа хэрэгээ хизаарладаггүй, харин тэдэниие хайшан гэжэ, ямар аргаар усадхаха байhанаа тодорхойлдог гуримтай болоhыень онсолон тэмдэглэмээр.

Зарим нүхэд анхармаар, заатагүй дүүргэмээр дурадхалнуудые оруулдаг болобо. Жэшээнь, hаалишан Л. Бубеева hүнэй шанарые, тоhолигые арба хоноод лэ шалгадаг болоё гэжэ дурадхаа. Иигэжэ таhалгаряагүй шалгалтын хэгдэдэг болоhоной ашаар 1985 оной дүрбэдэхи кварталай туршада hаагдаhан hүниинь имагтал нэгэдэхи сортын сэгнэлтэтэйгээр абтаа бшуу.

Партийна суглаан дээр ажалай журам сахилгада эс хихогүй ябадал гаргаhан нүхэдөө нюур сахилтагүйгөөр, шангаар шүүмжэлдэг гуримтай. Үнгэрhэн жэлэй эсэс hаар болоhон суглаан дээрэ, жэшээнь, КПСС-эй гэшүүн Цыренжаповай журамаа алдаhан ушар тухай эрид хөөрэлдөөн болоhон байна. Нүхэдэй шүүмжэлэлдэ орохо гэээшэ нэээд аягүй зүйл гэээшэ. Саашадаа иимэ юумэн минии зүрхэ үзэгдэхэ, харгадахагүй гэжэ тэрэ үгэеэ үгөө hэн.

Нэгэтэ партгрупорг Г. Пищулева hаалишан Л. Бубеева хоёр хөөрэлдэжэ hуухадаа, ... гэhэн hаалишан, hаалишадай ажалые хүндэлхэ ёhотойбди гэжэ хэлээ. Тиимэhээ Л. Бубеева hаалишадтай ... hүүлээр ... хэдэн нүхэдэй ... hаалингаа hүн ... hайн hүтэй шаардаг гэжэ ... Шиньжэ абаhан гүнжадhаа үнөө ямаршье hүтэй үнеэд хиhээ ехэ hүн hаагдана.

Эрьын фермые даагшые байгээд лэ hэлгэхэ ушар тохёолдог. Гэбэшье тэрээнhээ болжо, фермын байдалай холдоhон ушар нэгэтэшье үзэгдөөгүй юм. Мүнөө үедэ фермын hаалишад нёдондонй энэ үеынхиhөө гурба дахин ехэ hү hаана. Энэ амжалта хадаа партийна бүлэгэй гаргаhан оролдолгын аша үрэ мүн гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Гэхэтэй хамта энэ бүлэгэй хүдэлмэридэ дутагдалнууд огто үгы гэжэ хэлэхын аргагүй. Шиидхэгдээгүй асуудалнууд үшөө бии. Коллективэй гэшүүд бултадаа адли тэгшээр хүдэлнэгүй. «Нэгэн бултанай түлөө, булта нэгэнэй түлөө» гэhэн ёhо заншал гүйсэд үндэhэжөө гэжэ хэлэмээр бэшэ. Партийна бүлэг зэргээ улам бэхижүүлхын тула оролдолго гарганагүй. Партида абамаар малшад эндэ бии байха. Зарим ушарта эрилтэ hуладана. Тэрээнhээ боложо хэн нэгэн малшан журамаа алдахаяа hанадаг.

Эдэ мэтын дутагдалнуудые зайсуулжа ядахаар бэшэ. Эдээнэдэ саашадаа анхаралаа табиха байhандань этигэмээр. Ажал хэрэгээнэй эзэн боложо шадаhан бүлэгэй коммунистнууд тэдэниие дабажа ядахагүй. КПСС-эй XXVII съездэй шиидхэбэринүүдэй, гүнзэгы удхатай документнүүдэй эзэмшэжэ фермын коммунистнууд урдаа табигдаhан зорилгонуудаа хүсэндэнь хүргэжэ шадаха байха. Энээн дээрэ нэмэхэдэ, фермын малшад элжээтэ съездын хүндэлэлдэ абаhан социалис уялгаа хэлэhэндээ хүрэмөөр дүүргэхэ. hү hааха, гүрэндэ тушааха hарын даабари ехэ хуралдаанай хүндэдэ үдэр хүрэтэр дүүргэжэ шадаа.

«...Ажалдаа эрхим жэшээ харуулха, социалис зөөрие гамнаха, арьбадхаха, үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, ажалай бүтээсэ хэлбэришэгүйгөөр дээшэлүүлхэ, продукциин шанар hайжаруулха, мүнөөнэй эрдэмэй, техникын болон түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые арадай ажахыда нэбтэрүүлхэ гэжэ нэтэрүүгээр оролдохо, оорынгоо мэргэжэлые нарижуулан hайжаруулха, бүхы шэнэ, түрүү юумэнэй түлөө эдэбхитэйгээр дэмжэдэг байха...» гэhэн үгэнүүд КПСС-эй XXVII съезд дээрэ баталагдан абтаhан Советскэ Союзай Коммунис партиин Устав соо коммунист бүхэнэй бэелүүлхэ уялганууд болгогдон тайлбарилагданхай.

КПСС-эй Устав дотор тодорхойлогдоhон эдэ эрилтэнүүдтэ фермын партийна бүлэгэй эмхидхэлшэ Галина Пищулевагай, бүлэгэй коммунист бүхэнэй үйлэдбэриин болон ниитын ажал хэрэг бодотоор харюусана, харюусахашье байха гэжэ найдахаар.

Ю. ГУТОРОВ,
«Улаан Туяа» газетын редакторай орлогшо.

Яруунын район.

ХАХАД hАРААР УРИД

Жэлэй ямаршье сагта hү ехээр hаадаг, hайн үүлтэрэй ашаг шэмэ ехэтэй мал үсхэбэрилдэг гэжэ хүдөө ажахын институдай hургалсалай «Байгал» ажахын түбэй hү hаалиин фермэ үнинэй суутай ааб даа.

Арбан хоёрдохи табан жэлэй эхинhээ хойшо энэ коллектив баhал hайн эршэ абаад хүдэлжэ байна. Тээ мэндэ КПСС-эй XXVII съездын хүдэлмэрилжэ байhан үдэрнүүдтэ hү hаалияа нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада, 1,5 дахин дээшэлүүлhэн тухайгаа фермынхид элидхэhэн юм. Удаань байгша оной нэгэдэхи кварталда hү hааха түсэбөө болзорhоонь 15 хоногоор урид дүүргэhэн тухайгаа тэдэнэр hаяхан мэдээсээ.

Энэ үе соо тэндэhээ бүхыдөө 2356 центнер hүн тушаагдаа гэхэ гү, али гурба hарын түсэбhөө 80 центнерээр ехэ hүн бэлэдхэлэй пунктда оруулагдаа. Мүн нёдондоной энэ үеынхиhөө 32 процентээр ехэ сагаан эдеэн тушаагдаа гээшэ.

Түбхын түрүүн бүхы коллективэй ажал хэрэгтээ харюусалга ехэтэйгээр хандажа, үйлэдбэридөө түрүү онол аргануудые, эрдэмэй шэнэ туйлалтануудые нэбтэрүүлэн, хамтын подрядай гуримаар хүдэлhэнэйнь, урмашуулгын түлөөhэ зүбөөр хэрэглэhэнэйнь ашаар иимэ үрэ дүнгүүд туйлагдаа.

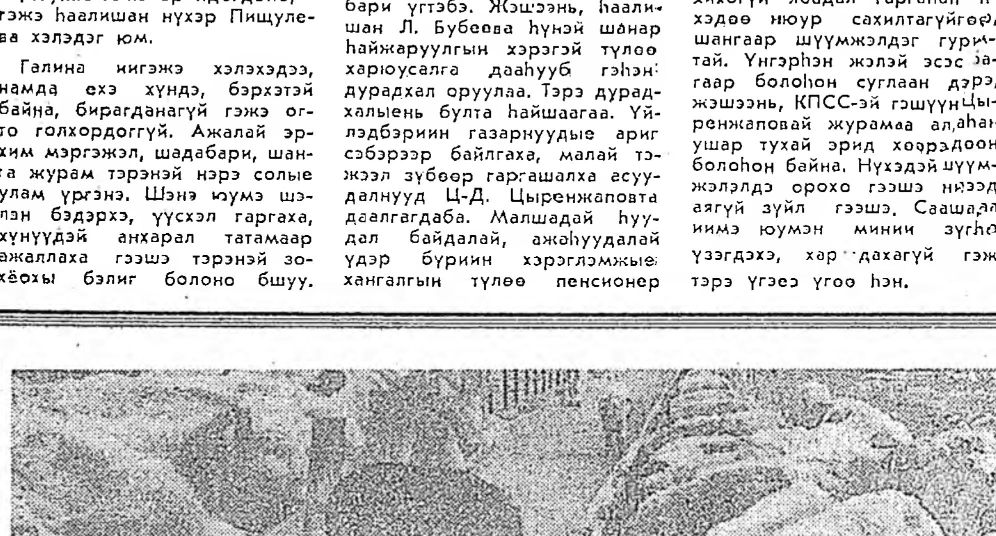
Фермэдэ үнеэдэй hү шэмэ hара бүри дээшэлүүлэгдэжэ байна. Хэрбээ январьда үнеэн бүхэнhөө 270 гаран килограмм hүн hаагдаhан hаа, февральда тэрэнь 338 килограммда хүргэгдөө. Үнинэй hаалишад Г. В. Вторушина, Р. А. Дашидоржиева, С. П. Степанова гэгшэд эгээл ехэ hү hаагаад, нүхэдэйнгөө дунда эрхимлэжэ ябанад. Эдэнэр тус тустаа үнгэрhэн хоёр hарада үнеэн бүриhөө 733, 722 килограмм hү hаанхай. Жэшээнь, Галина Вторушина мүнөө март соо үнеэн бүриhөө үдэрэй 16 килограмм hү hаана.

Ажахы соогоо Гурэльбын hү hаалиин комплекс эгээл ехэ сагаан эдеэ абадагынь мэдээжэ. Тусхайлбал, эндэхид түбэй фермэдэ орходоо үнеэн бүриhөө багашаг hү hаадагшье hаа, hүүлэй үедэ тэрэнээ баhал эрид дээшэлүүлжэ байна. Үнгэрhэн январь—февраль hарада комплексын hаалишад hү ехэ түсэбөө 200 центнерээр үүлээ. Бүхы 19 hаалишад-операторнуудай 16-ниинь hү ехэ hарынгаа даабарие үүлэн дүүргээ юм. Тэдэнэй ндаhаа операторнууд Н. С. ...ндоков, Л. К. Жаркова, Х. Мантушкина, Т. В. Лобаева, Т. Н. Эрдынеева гэгшэд ...со шалгарна. Эдэнэр февральда тус тустаа 100 үлүүтэй центнер hү hаагаа гэхэ гү, али ...эн бүхэнhөө энэ жэлэй 2 hара ...э 500 шахуу килограмм абалан. Энээниень районой бусад ажахынуудай hаалишадай үрэ дүнгүүдтэй сасуулхада хоёр дахин шахуу ехэ болоно.

Иигэжэ hургалсалай «Байгал» ажахын малшад, hаалишад үйлэдбэриин үрэ дүнгүүдые эрид дээшэлүүлхэ, Эдеэ хоолой программые амжалтатайгаар бэелүүлхэ тушаа партиин XXVII съездын шиидхэбэринүүд соо табигдаhан зорилгонуудые хүсэндэнь хүргэхэ хэрэгтэ бодото хубитаяа оруулна.

А. НАГАСЛАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Ивалгын район.

ТАРГАН МАЛ ТУШААНА

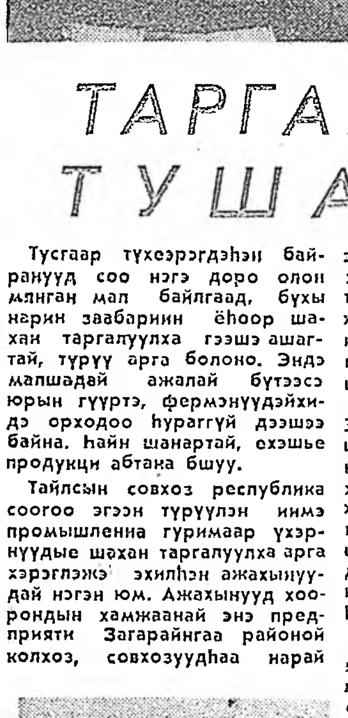
Тусгаар түхеэрэгдэhэн байрануудай соо нэгэ доро олон мянган мал байлгаад, бүхы нарин заабариин ёhоор шахан таргалуулха гэээшэ ашагтай, түрүү арга болоно. Эндэ малшадай ажалай бүтээсэ юрын гүүртэ, фермэнүүдэйхидэ орходоо hураггүй дээшээ байна. hайн шанартай, ехэшье продукци абтана бшуу.

Тайлсын совхоз республика соогоо эгээн түрүүлэн иимэ промышленна гуримаар үхэрнүүдые шахан таргалуулха арга хэрэглэжэ эхилhэн ажахынуудай нэгэн юм. Ажахынууд хоорондын хамжаанай энэ предприяти Загарайнгаа районой колхоз, совхозуудhаа нарай эрэ тугалнуудые абаад, жэл хахад, хоёр жэл соо тэдэниие түргэноор түлжүүлжэ, шахажа, тус бүриинь 370—380 килограммhаа доошо бэшэ шэгнүүртэйгээр мяханда тушаадаг.

Жэшээнь, мүнөө бүхыдөө 3200 гаран тугал, буруу, хашарагууд эндэ харууhалагдана, шахагдана. Жэлэй эхинhээ хойшо совхоз 500 шахуу шахамалнуудые мяханай комбинадта тушаажа, хамтадань 1850 центнер мяха гүрэндэ худалдаад, байгша оной нэгэдэхи кварталай түсэбые болзорhоонь урид дүүргээ.

Дүршэлтэй малшан Ц. К. Буянтуевай даадаг бригадын коллектив энээндэ ехэ хубита оруулаа. Эндэ зургаан хүн 800 гаран үхэр шахан таргалуулжа, тэдэнэйнгээ шэгнүүрые дээшэлүүлхэ түсэбтэ даабарие hара бүри үлүүлэн дүүргэнэ. Эндэhээ тус тустаа 380 килограммhаа дээшэ шэгнүүртэй тарган үхэрнүүд мяханда тушаагдана. Бригадын малшад Л. П. Пономарева, Г. О. Буянтуева, В. В. Постников, В. В. Бухаев, А. Н. Далеева гэгшэдэй оролдолгын ашаар шахамал үхэрнүүдэй шэгнүүр ехээр нэмээгдэнэ, үбhэ тэжээл зүбөөр, ашаг үрэтэйгөөр гаргашалагдана гэээшэ.

КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые, ороной Эдеэ хоолой программые бэелүүлхэ хэрэгтэ бодото хубитаяа оруулхын түлөө эрмэлзэжэ, совхозой бүхы малшад дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые абаад, шэнэ хүсэтэйгөөр хүдэлжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ц. К. Буянтуевай даадаг мал шахалгын бригадын гэшүүн В. В. Бухаев ажалдаа. Туhалагша-малшан А. Н. Далеова.

М. НАМЖИЛОВАЙ фототекст.

ШУХАЛА ЗҮБЛӨӨН

hаяхан Хэжэнгын райондо газар эрхилэлгые hайжаруулха, тэжээл үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ асуудалнуудаар зүблөөн боложо үнгэрбэ. Энэ зүблөөндэ районой ажахынуудай директорнууд, партийна организацинуудай секретарьнар, агрономууд, инженернүүд, мелиораторнууд болон тракторно-таряан ажалай бригадирнууд, луговодууд хабаадаба. Энэ зүблөөндэ Буряадай хүдөө ажахын эрдэм шэнжэлгын институдай эрдэмтэд уригдажа, hонирхолтой элидхэлнүүдые хэhэн байна.

«КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдэй ёhоор газар эрхилэлгые hайжаруулха, тэжээл үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ талаар районой газар ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй, тэжээл бэлэдхэгшэдэй зорилгонууд тухай» партиин райкомой нэгэдэхи секретарь К. Д. Лубсандоржиев элидхэл хэбэ. Удаань хүдөө ажахын эрдэм шэнжэлгын институдай эрдэмтэд В. Б. Бохиев, В. И. Осипов, Л. К. Емельянова бусад үгэ хэлэжэ, суглаагшадые ехэтэ hонирхуулба. Тэдэнэй захяа, заабаринууд мүнөө үедэ ехэ шухала бшуу.

Зүблөөнэй түгэсхэлдэ Худанай совхозой ахамад агроном Ц-Д. Н. Лодоев, Чисаанын совхозой ахамад агроном А. Б. Баргаев, Могсохоной совхозой тэжээл бэлэдхэдэг цехэй начальник Б. Р. Санжимитыпов, бусад ажал хүдэлмэри, дүй дүршэл тухайгаа хөөрөө.

Энэ зүблөөндэ КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын болон эдеэ хоолой промышленностиин таhагые даагша Б. Н. Николаев хабаадажа, дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

А. ЧИМИТОВ.

ТҮРГЭДХЭХЭ

КПСС-эй Северобайкальска горкомой бюрогой ээлжээтэ заседани боложо, «Нижнеангарстрансстрой» трестын подразделенинүүдтэ бригадна подрядай хэр зэргээр нэбтэрүүлэгджэ байhан тухай асуудал зүбшэн хэлсэбэ. Энэ асуудалаар эдань партиин горкомой бюро тусхай тогтоол абаhан байгаа. Тогтоолой хэр бэелүүлэгджэ байhан тухай мэдээсэлнүүдые трестын ахамад инженер В. Г. Миронов, трестын нэгдэмэл профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ Е. Н. Васильев хэбэ.

Горкомой бюро дээрэ хөөрэлдэhэнэй hүүлээр тус трестын зарим барилгын эмхинүүдтэ бригадна гурим нэбтэрүүлэгдээгүй байhаар гээд онсолон тэмдэглэгдээ. Энэ юунhээ болооб гэхэдэ, трестын партком таhагуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна эхин организацинууд партиин горкомой бюрогой тогтоолые зүбшэн хэлсээд лэ дүүргэжэрхиhэн, тэрэниие бэелүүлхэ талаар бодото хэмжээнүүдые абаагүй байна гээд партиин горкомой бюро дээрэ тэмдэглэгдээ. Трестын таhагууд болон тэрэнэй подразделенинүүд Злобиной хүдэлмэриин онол аргын теоретическэ үндэhэ hуури шудалаагүй, хэрэгтэй документаци бэлдээгүй байшоо.

КПСС-эй горкомой бюро В. Г. Миронов, Е. Н. Васильев, трестын парткомой секретариин орлогшо А. Е. Вологжин гэгшэдтэ шанга hануулга хэжэ, энэ гурим нэбтэрүүлгые түргэдхэхыень дурадхаба. Байгша оной хахад жэлэй дүүрэхэ багаар энэ асуудалай дүүргэлтэ үшөө дахин зүбшэгдэхэ юм.

К. ЖАМЬЯНОВ.

Совет арадай социальна хүгжэлтые хангаха, арад зоной ажабайдалай хэмжээе дээшэлүүлхэ тухай КПСС-эй XXVII съезд дээрэ хараа шэглэлнүүд тодорхойлогдонхой. Үүхэтэ съездын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, соёлой-спортивна хүдэлмэриин асуудалнуудта зорюулагдаhан үзэл суртаалай хүдэлмэриин эдэбхитэдэй семинар-hуралсал Загарайн райондо hаяхан үнгэргэгдэбэ. Хэжэнгын, Хориин, Яруунын, Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй, Тарбагатайн, Ивалгын мүн Загарайн районуудай түлөөлэгшэд энэ семинарай хүдэлмэридэ хабаадаа. Хоёр үдэрэй туршада үнгэргэгдэhэн энэ семинарта хабаадагшад районой соёлой-спортивна комплексүүдэй хүдэлмэритэй танилсаа, түгэсхэлдэнь гол шухала асуудалнуудаар «түхэреэн столой» зүблөөндэ хабаадаа.

ОЮУН БЭЛИГ ХҮГЖӨӨНЭ

Хүн зоной элүүр энхые хамгаалха, амарха эрхэ байдал саг үргэлжэ hайжаруулха, уран hайханай зохёол бүтээлгэдэ хүн зониие, нэн түрүүлэн залуушуулые үргэнөөр хабаадуулха болон бусад харюусалгатай үүргэнүүдые соёлой-спортивна комплекснууд бэелүүлнэ. Соёл-гэгээрэлэй, спортивна болон бусад эмхи зургаанууд үзэл-суртаалай талаар ажалда дуратайгаар, гоё hайханиие мэдэрхээр, дүрбэн тэгшээр, бэе махабад хүмүүжүүлхэ хэрэгые комплексноор бэелүүлхэ уялгатай нэгэдэлнүүд болоно бшуу. Тиимэhээ КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдэй эрилтын ёhоор соёлой-спортивна комплекснүүдые байгуулалгын хэрэгые эдэбхижүүлхэ, эмхидхэлэй хүдэлмэрие унжагайруулхагүй, загарайнхидай дүй дүршэлые нэбтэрүүлхэ шухала гэжэ тус семинарые нээhэн партиин Буряадай обкомой пропаганда болон агитациин таhагые даагша В. М. Горлов тэмдэглээ.

Районойнгоо хүдөө ажахын, промышленна предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй ажал хэрэгүүдтэй тобшо тэдыгээр танилсуулаад, социально-ажаhуудалай, спортивна хүдэлмэри тухай КПСС-эй Загарайн райкомой нэгэдэхи секретарь В. Е. Тугутов хөөрэжэ үгөө.

Ажалшадай hуудал байдалые саашадань дээшэлүүлхэ, тэдэнэй материальна болон оюун бодолой улам ургажа байгаа эрилтэнүүдые гүйсэд hайнаар хангаха зорилготойгоор олон тоото байшангуудые, Элхидэ — спортивна зал, клуб, Онохойдо—18 квартиратай байшан, Эхи-Горхондо — шэнэ hургуули баригдаа. Тиихэдэ санын бааза, гостиница, столово, санаар ябаха гэрэлтүүлэгдэнхэй трасса, бусад барилганuудые ашаглахаар хараалагданхай.

Республикын болон районойнгоо нэрэ хүндые хамгаалжа байдаг спортсменүүд олон. Нэрлэбэл, РСФСР-эй мүрысөөнэй мүнгэн шанда хүртэгшэ Валерий Харитонов (гиревэ спорт), Кемеровэдэ үнгэргэгдэhэн бүхэсоюзна хүдөөгэй ивааданай эстафетын мүнгэн шанда хүртэгшэ, СССР-эй залуушуулай суглуулагдамал командын гэшүүн Нина Андриевская (сана), залуушуулай дунда хүнгэн атлетикээр хоёр дахин ороной чемпион, мүн лэ ороной суглуулагдамал командын гэшүүн Татьяна Гуринова болон бусад.

Соёлой-спортивна комплексын арга боломжонуудые хараада абан, спортын олон янзын зүйлнүүд хүгжөөгдэнэ. Жэшээнь, Онохойдо — футбол, бокс, hур харбалга, Новоильинкэдэ — сана, хоккей, бокс, хүнгэн атлетикэ. Сашадаа олон хүнэй хабаадалгатай спортивна хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэхэ шухала. Клубна болон спортивна эмхи зургаануудай хүдэлмэрие hайжаруулха хэмжээнүүд тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоол соо соёл-гэгээрэлэй, физкультурна хүдэлмэридэ хүтэлбэрилэгшэдэй хубиин хабаадалга тухай тэмдэглэгдэнхэй. Тэрэшэлэн Илалтын 40 жэлэй, Загарайн районой 50 жэлэй ойдо зорюулагдаhан хэмжээ, ябуулгануудта, заншалта болоhон спартакиадада районой хүтэлбэрилэгшэд олоороо хабаадаа. Гэбэшье шиидхэгдээгүй асуудалнууд олон: архиншадай тоо үсөөрөөдүй, ухибүүдэй зүрhөө ниитын гурим эбдэхэ ушар дайралдана. Тиимэhээ тус комплекснүүдэй хүдэлмэрие улам hайжаруулха, хүн зоной олоороо хабаадалгые эдэбхижүүлхэ шухала гэжэ үгынгөө түгэсхэлдэ В. Е. Тугутов тэмдэглээ.

«Клубуудай ба спортивна эмхи зургаануудай хүдэлмэрие hайжаруулха хэмжээнүүд тухай «КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой хэр зэргэ бэелүүлэгдэжэ байhан тухай» элидхэл КПСС-эй Загарайн райкомой секретарь Э. З. Долхонова хээ.

Соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэридэ ехэ анхарал хандуулагдаа, энэ асуудал райкомой пленум болон бюро дээрэ оло дахин зүбшэн хэлсэгдээ. 1984 онhоо хойшо «Нютаг бүхэндэ — соёлой болон спортын жэшээтэ гуламта» гэhэн уряа доро ехэ хүдэлмэри ябуулагдажа байнхай. Агуу Октябриин 70 жэлэй ойн баярта зорюулагдаhан экономикын, соёлой болон спортын үдэрнүүдэй үнгэргэгдэхэ график табигдаа.

Район дотор клубна 44 эмхи зургаан, тэрэ тоодо 12 соёлой байшан, 2 автоклуб, мүн 37 библиотекэ, хүгжэмэй 5 hургуули, 2 кинотеатр, 37 кино-түхеэрэлгэ тоологдоно. Тиихэдэ 4 спортивна комплекс, 29 спортивна зал, 3 стадион, 18 футболой талмай ба буудагшадай 12 тир бии. Эдэ бүгэдэ соёлой-спортивна эмхи зургаануудай үндэhэ hуури дээрэ мүнөө үедэ поселково 4, хүдөөгэй 4, территориальна 2, районой түбэй соёлой-спортивна комплекс байгуулагдаа. hүүлэй 2—3 hара соо Загарайда үнгэргэгдэhэн ябуулганууд hонин байгаа: «Үбэл-үбэлхэн» гэhэн hайндэр, районой больницын коллективэй хабаадалгатай үдэшэ, «Үбэлые үдэшэлгэ», «Хабаяа туршая, басагад», «Ород романсын үдэшэ» болон бусад концертнүүд... ВЛКСМ-эй ЦК-гай агитпоездын урилгаар районой соёлой байшангай «Камертон» гэhэн дуунай-инструментальна ансамбль Тюмениин ажалшадые соёлой талаар хангахаяа ошонхой.

Соёлой-спортивна комплекснуудай ажал хүдэлмэри, дутуу дунданууд тухай Э. З. Долхонова тодорхойгоор хөөрэжэ үгөө. Хүдөө нютагуудай клубуудай материально-техническэ үндэhэ hуури тулюурхан, спортивна залнууд үсөөн, районой соёлой байшанда кружогуудай таhагууд дуталдана. «Дружба» совхозой, ОПХ-гай, Онохойн совхозой, Горхоной леспромхозой хүтэлбэрилэгшэд клубай спортивна хүдэлмэрие hайжаруулха хэрэгтэ гүйсэд анхаралаа хандуулнагүй гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ.

Удаань «Районно соёлой-спортивна комплекс» гэhэн темээр үнгэргэгдэhэн хэшээлэй үедэ Загарайн районно КСК-гай координационно соведэй хүдэлмэри тухай тус соведые даагша, райгүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо Г. П. Мясников, «Районно эмхидхэлэй-методическа нэгэдэл — районно КСК-гай координационно соведэй орган» гэhэн асуудалаар тус соведэй харюусалгата секретарь, методическа түбые даагша Е. Р. Раднаева үгэ хэлээ.

Тэрэнэй удаа Новоильинкын поселково соёлой-спортивна комплексын бүридэлдэ ородог эмхи зургаануудта ошожо, ажал хэрэгээрнь семинарта хабаадагшад hонирхобо. Соёлой хүдэлмэридэ кафе аша үрэтэйгөөр хэрэглэдэг, залуушуулай архигүй үдэшэнүүдые болон бусад хэмжээ ябуулга эмхидхэдэг байна. ОРС-ын начальник Г. Д. Козлова энэ хүдэлмэритэй танилсуулба. Удаань библиотекын, искусствын, Новоильинкын дунда hургуулинуудта хүрэгдөө.

— Мүнөө үедэ хүтэлбэрилэгшын бэелүүлхэ үүргэнэй, харюусалгата уялгаhаа олон юумэ дулдыдана. Новоильинкын дунда hургуулиин директор Сафронов hанаhан хүсэлөө бэелүүлдэг хүн байна, — гэжэ ВЛКСМ-эй Тарбагатайн райкомой секретарь Владимир Мокров өөрынгөө hанамжануудаар хубаалдана.

Үнэхөөрөө энэ hургуулида ухибүүдые дүрбэн тэгшээр хүмүүжүүлхэ талаар бүхы юумэн хэгдэнхэй: ажалай кабинедүүд, столово, актова зал, иланга зургаа наhатайшуулай hурадаг, унтадаг таhагые хаража hонирхохоор. Түрүүшын үдэрэй түгэсхэлдэ Шэнэ-Бэрээн ошожо, авто-заhабарилгын заводой хүдөөгэй КСК хоёрой ябуулдаг хамтын хүдэлмэритэй танилсагдаа. Үдэшэлэниинь «КСК юу хэжэ шадахаб?» гэhэн тематическа үдэшэ дээрэ уран hайханай, спортивна, хатарай программа харуулагдаба.

Хоёрдохи үдэрынь Бэрээнэй-Адаг ошожо, Загарайн бройлерой мяха үйлэдбэрилгын нэгэдэлэй парткомой секретарь Г. О. Буянтуевай хэhэн мэдээсэл семинарта хабаадагшад шагнаа...

Удаань Онохойн соёлой-спортивна комплексдо үнгэргэгдэhэн районой предприятинуудай, ажахын мэргэжэлтэдэй, хүтэлбэрилэгшэдэй заншалта болоhон спартакиада, олондо мэдээжэ болоhон «Стружка» агитбригадын концерт наада үзэл суртаалай эдэбхитэд хаража баясабад. Семинар-hуралсалай түгэсхэлдэ «түхэреэн столой» зүблөөн эмхидхэгдээ. Тус семинарай хүдэлмэридэ Буряадай АССР-эй соёлой министрэй орлогшо А. М. Герштейн хабаадалсаа.

— Ехэ аша туhатайгаар, үндэр хэмжээндэ тус семинар үнгэрөө, шиидхэгдээгүй олон асуудалнуудта харюу абаабди, гэжэ семинарта хабаадагшад тоолоно.

Мүнөө үедэ хурдадхалгын замаар дабшажа байхадаа, хүдэлмэриин түрүү дүй дүршэлые халан абаха, тэрэ тоодо хүн зоной ажаhуудалай, ажабайдалай хэмжээе дээшэлүүлхэ зорилготойгоор Загарайн районой соёлой болон спортивна хүдэлмэрилэгшэдэй дүй дүршэлые хараада абан, саашадаа соёлой-спортивна комплекснүүдые эмхидхэлгые түргэдхэхэ хэрэгтэй. КПСС-эй XXVII съезд дээрэ баталагдаhан Программын шэнэ найруулга соо социально-ажаhуудалай асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулагданхай. Тиимэhээ соёлой-спортивна комплекснууд мүнөө үе сагай эрилтэ мүн.

Б. ДЫМБРЫЛОВА,
манай корр.

XII ТАБАН ЖЭЛ: хурдадхалгын замаар

БРИГАДИРНУУД ЗҮБШЭНЭ, ШИИДХЭНЭ

Ленинэй орденто локомотивовагон заhабарилгын заводой аппаратна цехтэ бригадирнуудай совет хүдэлмэриеэ hэргээн эдэбхижүүлбэ. Дүршэл ехэтэй хүдэлмэришэн, слесарьнуудэй комплексно бригадын бригадир А. В. Панин соведэй түрүүлэгшээр hунгагдаа. 1984 ондо тэрэнэй хүтэлбэрилдэг бригада ажахын тоосоондо оруулагдаа бэлэй. Тиигэжэ урзанда жэлэй дүнгөөр эдэнэр салин хүлhэнэй фондhоо 2000 түхэриг мүнгэ, мүн лэ 2 000 шахуу түхэригэй эд хэрэгсэл алмаhан юм. Салин хүлhэниинь ажалда хабаадалсаhанай коэффициентээр бригадын гэшүүдтэ хубаарилагдадаг.

Өөрөө Александр Васильевич заводто 23 жэлдэ хүдэлнэ. 1965 ондо бригадираар томилогдоо hэн. Тэрэ арадай хиналтын бүлэгэй гэшүүн, түмэр замай транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй отличник, арбан нэгэдэхи табан жэлэй ударник юм. «В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо. Шэн габьяата ажалай түлөө» медаль үбсүүндэнь ялардаг. Бригадань ВЦСПС-эй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагданхай. А. В. Панинай орлогшоор мүн лэ дүршэл ехэтэй, хүндэтэй хүдэлмэришэн В. Власевский томилогдоо. Тэрэ заводой бригадирнуудай соведэй гэшүүн юм.

Цехэй бригадирнуудай соведэй бүридэлдэ В. Феллер, А. Баракшонов, М. Суетина, С. Наховский болон бусад ороо. Жэлэй эхинhээ хэдэн заседани үнгэргэгдэжэ, арбан хоногой түсэб зүбшэн хэлсэгдэжэ баталагдаа, үйлэдбэрилэн гаргагдадаг продукциин шанарые hайжаруулхаар хөөрэлдөөнүүд болоо. Цехэй начальнигай орлогшо, диспетчер болон бригадирнууд уригдаа hэн. Арбан хоногой дүнгүүдээр түсэбөө дүүргээгүй бригадануудай бригадирнууд олоной урда тоосохо баатай болоо бэлэй. Тиигэжэ нэгэ жэгдэ хүдэлмэридэ hаад болоhон ушар шалтагаанууд элирүүлэгдэhэн, тэдэниие дабажа гарахын тула арга замууд заагдаhан байна. hарын hүүл багаар бригадирнуудай суглархада, цехэй начальнигай орлогшо В. П. Бычков үгэ хэлэжэ, январь hарын дүнгүүдые согсолоо hэн. Запчасть болон инструментнүүдээр хангалгые hайжаруулхын тула ямар хэмжээнүүд абтаха ёhотойб гэhэн асуудал харагдажа үзэгдөө.

— Соведэй хүдэлмэриеэ hэргээhэнhээ хойшо ... дүнгүүдтэ тодо ... үгтэдэг болоо. ... дай харюусалга ... лээ. Үе-үе болоод ... ёhотойб гэжэ hанахада... шье оролдохол ... но ха юм. Тэдэнэр ... риин сагые зүбөөр ... лан хүдэлхэhөө ... эд, материалнуудые ... ажаллаха гэhэн ... дотоор анхарнад,— ... Панин хэлээ hэн.

КПСС-эй түүхэтэ XX... дын документнүүд со... ажахы хүтэлбэрилгые ... лан hайжаруулга ту... заагданхай. Онсолбо... саашанхи хүгжэлтын ... лэлнүүд соо иимэ ... ехэл хаалгатайгаар ... бди: «Үйлэдбэрие ... рилгэдэ ажалшадые ... хабаадуулха».

— Эдэ үгэнүүд ман... тохи аппаратна цехэ... дирнуудай соведэй ... дэ сэхэ хабаатай гэж... Юуб гэхэдэ, арадай ... тэлбэрилгэдэ демокр... централизмые удаа... нарижуулан хүгжөө... эрилтэдэ сэхэ харюу... Иигэжэ бригадирнууд... риин даабаринуудые ... гын, ажалай бүтээсэ... үрые дээшэлүүлгын, ... гическа журам hайж... хэрэгтэ бүхы хүсэе... ёhотой. Гэхэ зуура ... най хамтын подряд ... гэдэ шэнэ арга нүх... хо юм. Социалис мүр... хидхэхэ талаар бри... дай түрүү дүй дүрш... рүүлхэ хэрэг хараад... абтаха.

— Түрүүшын үеын ... най урмашамаар. Аж... данайхиhаа бүри ... тайгаар, халалтатайга... га мэдэрэгдэмээр бо... жэ А. В. Панин тоб... лээ hэн.

Нүхэр М. С. Горбачё... дын түгэсхэлдэ хэлэh... иимэ мүрнүүд энд... таарамжатай дүтэр... нагдаа бэлэй: «Хурд... шэ ямар удхатай... ажалшан бүхэнэй ... хэлдэ, бээ даага... ябуулха хэрэгтэ ... нээхэ гэhэн удхатай...

Тус цехэй жэшээ... шье цехүүдэй хүд... бригадирнууд үйлэ... тэлбэрилгэдэ гүйсэ... оруулха, зохёохы ... ёhоор даалгадаhан ... даа дүүргэхые орол...

А. ... ЛВРЗ-гэй хүдэлм...

Совет орон дотор

ОЙН БАЯРАЙ «ЗАПОРОЖЕЦ»

ЗАПОРОЖИ, 2... мерой «Запорожец» хүнгэн автомобиль... «Коммунар» автоз... конвейерhээ гаргаг... приятиин коллекти... XXVII съездые ... рэниие бүтээгээ ю...

«Ойн баярай» ... хабсаргалгада хаба... дэтэ эрхэдэ хүрт... да ахалагша маст... рова байлсаа, 27 ... тээ тэрэ эндэ түр... машиные хабсарга...

— Тэрэ гэhэн... олон юумэн хубил... нэй «Запорожец» ... хид, найдамтай ... гэжэ ветеран хэлэ...

Партиин съезди... заводой хүдэлмэр... 1102» тухэлэй ... машина бүтээн гар... рэнь бүхы талаар... хиhаа булюу hай... классай эрхим ав... дай эрилтэнүүдтэ ... Ерэхэ жэлhээ ш... «Запорожец» олоо... жэ захалха юм.

АРАДАЙ АКАДЕМИ ... БЭЛ...

МОСКВА. Энэ... hургуулида эмхид... лэмэнэй музейдэ ... спонат нэмэбэ. С... лай хоёр дахин ... Мальцевай «Шэл... хөолнуудай» ном... бигдаа. КПСС-эй ... дын хүдэлмэриин ... гадаарнь hунгаг... тий Семенович ... мые ухибүүдтэ ... байна. Арадай ... уулзахые 5-дахи ... рагшадай ерэhэн... тиницада хилээмэ... дай энэ ехэ бай... ха тухай hонирхо... абамаар хөөрэж... байна.

— Энэ уулзал... hээ ехэ бэлэг... набди, — гэжэ ... директор М. С... нэ. — Ниислэл... гуулиин ухибүү... дай ажалаар ... хоhон ябадал ... новичто ехэтэ ... рэ манай хилээ... тухай hайшаал... хэлээд, өөрынгөө ... номоо бэлэглэ...

ШАНАЙХЯАРАА hАЛИРЖА БОЛОХОГҮЙ

(Гэгээрэлэй худэлмэрилэгшэдэй республиканска зүблөөнhөө)

[illegible]

...хоёр зэргэ ябуулагдажа, hурагшадай мэдэсэ нилээдгүй hайжараа, мүн хүмүүжэлэйнгээ талаар тэдэнэр илгарна. hургуулиин столовын хүдэлмэри hайжаруулагдаа, бүхы hурагшад халуун хоолоор хангагдана. Теплицэ соогоо үхибүүд түхэреэн жэл соо овощой зүйлнүүдые ургуулжа, столовоео хангаха аргатай болоо. Музей, hургуулиин эдиршүүлэй театр гэхэ мэтын эмхидэлнүүд хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ горитойхон нүлөөгөө үзүүлдэг байна.

Эмхидхэлшын бэлигтэй, үүсхэл гарган хүдэлдэг бусадшье хүтэлбэрилэгшэдэй нэрэнүүд элидхэл соо дурдагдаhан байна.

Гэхэтэй хамта hургуулиин реформые бэелүүлхэ хэрэгтэ горитойхон дутагдалнууд ушарhаар. Гүрэн түрын удха шанартай энэ ехэ хэрэгтэ албан хойрогоор хандаhан хүтэлбэрилэгшэд элидхэл дотор шангаар шүүмжэлэгдээ. Партиин съездын болоhоор, ажабайдалдамнай шэнэ hэбшээ асарhан түсэбүүдэй, шиидхэбэринүүдэй баталагдан абтаhаар, hара тухай саг үнгэрбэ. Тиимэhээ сагай ошохые хүлеэжэ, үдэр хоногые тооложо байнгүй, урдаа табиhан зорилгоео хурга хухадгүй бэелүүлхэ, партиин XXVII съезд дээрэ баталагдан абтаhан шиндхэбэринүүдэй хүсэд дүүрэнээр бэелүүлэгдэхын түлөө гэгээ-

...гүү, али үгы гү, юрэдөөл, дээдэ hургуулиин диплом абахын тэдысэ педиститудта орохом гэhэн бодолтойшуулые багшын дээдэ hургуулида дүтэшье табихагүй, имагтал педколлективүүдэй зууршалгаар залуушуулые абаха гэжэ нүхэр Шунковагай hанамжалhые мүн лэ зүбшөөлтэй.

hургуулинууд Улаан-Үдэдэ, тэрэ тоодо Октябрьска райондо баригданагүй. Бии байhан hургуулинуудай олонхид хоёр халаанда арай шамай баггана. Харин 1986 оной сентябриин 1-hээ 6 hургуули зургаан наhатаниие hургажа эхилхэ түсэбтэй. Зургаан наhатаниие хаана hургахаб, хүүгэдэй саадта гү, али hургуулида гү гэhэн асуудал тушаа арсалдаhанай улүү. hургахал гээ hаа, тэдэниие hургуулида hургаха шухала, Юуб гэхэдэ, hургуулиин коллектив бишыхан хүнүүдэй ухаан бодолой бүридэлгэдэ өөрынгөө нүлөө үзүүлнэ ха юм. Гадна мебель тухай бодомжолтой. Белоруссида хэгдэhэн мебель республикадамнай абтанхай. Зүгөөр тон үсөөн. Энэ мебелиин hайн тала ямар бэ гэхэдэ, бишыхан үхибүүдэй ном үзэхэдэ таарамжатай, hүүлээрнь тэдэниие унталгын болгохо арга бии. Манай республикада мебель хэдэг предприятинууд байна ха юм, тэдэнэр энэ аргые шэнжэлжэ үзөөд, зургаан наhатанда таа-

...дээрэ овощ, зеленко ургуулжа, Потанинай hургуулиин hурагшад ажабайдалай ёhотой хэшээл абадаг байна. Ургасаяа саашань худалдаа наймаанда гаргажа, мүн ажалай болон амаралтын лагерьта хүдэлжэ олоhон олзынь аша үрэ хадаа hургуулиин тусхай тоосоондо оруулагдаhан 12 мянган түхэриг болоно. Тиихэдээ hургуулиин коллектив 10-дахи классайнгаа hурагшадые жэл бүри Советскэ Союзай түүхэтэ городуудаар аяншалуулха аргатай болоо. Мүн техническэ кружогой хүмүүжүүлхы үүргэ тухай өөрынгөө hургуулиин жэшээ дээрэhээ нүхэр Ковалев бодомжолоо, Заводуудта, фабрикануудта, совхозуудай МТМ-дэ эрхим hайнаар, шэнэ юумэ үүсхэн, урлан нарижуулгын дурадхалнуудые оруулжа байгаад ажалладаг хүдэлмэришэд хадаа манай общиствын урдаа хараха хүнүүд гээшэ. Харин тэдэнэр hургуулида hурахадаа, барандаа техническэ кружогой хэшээлнүүдые гараhан зон байха гэжэ үгэ хэлэгшэ тон зүб мэдүүлнэ. Нээрээшье, Потанинай дунда hургуулиин эдир техникүүд радиоэлектроникоор республиканска, бүхэроссин выставкэнүүдтэ, конкурснуудта, хабаадажа, шанда хүртэдэг байна бшуу.

— Улаан-Үдын hургуулинуудта hургуулиин реформо бэелүүлэгдэжэ эхилhээр хоёрдохи жэлээ ябана, зүгөөр

...обкомой секретарь Ц-Д. Цагадаев гэгшэд хэлэhэн байна.

1985—1986 онуудай hуралсалай жэлэй эхинhээ «Информатикын ба тоолон-тодорхойлолгын техникын үндэhэн» гэжэ шэнэ предмет hургуулинуудта заагдажа эхилээ гэжэ мэдээжэ, Гэбэшье hурагшадые компьютерна мэдэсэтэй, бэлэдхэлтэй болгохо, шэнээр мүндэлhэн томьёо үгын ёhоор, республикын hургуулинуудые компьютерижүүлгэ горитойхон дутагдалтай байна. Шэнэ предмедые математикын бэрхэ залуу багшанар заадаг болохо ёhотой. Гэхэтэй хамта, шэнэ предмет заадаг багшанарай хүдэлмэриие шалгаха, тэдэндэ методическа туhаламжа үзүүлхэ хүсэн багадана. Энэ талаар илангаяа хүдөөгэй hургуулинуудта бэрхэшээлнүүд ушарна. Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ БГПИ-гэй матанализай кафедрые даагша М. Н. Очиров энээн тушаа өөрынгөө hанамжые хубаалдаа.

Яаба хээбэшье, бии байгаа дутуу дунданууд усадхажа, КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бэлүүлхын түлөө, илангаяа hуралсалые политехническэ шэглэлтэй болгон, үйлэдбэриин ажалтай холбохо тушаа В. И. Ленинэй захяа заабариие эрид шууд дүүргэхын түлөө тэмсэхээр байhанаа зүблөөндэ хабаадагшад элеэр мэдүүлээ.

Ц. ДОНДОГОЙ.

Георгий ДАШАБЫЛОВ

ГУРБАН ХОНОГ ГУРРАГЧААТАЙ

(Түгэсхэл. Эхиниинь газетымнай мартын 22, 27-ой номернуудта).

Космодром дээрэ замбуулинай онгосодо hууханга урда тээ: «Энэ үдэр Газарай домог ба бодото байдал нэгэдэн хамтарба. Минии багахан гүрэнэй иимэ хэрэгтэ хабаадалсажа байгаашань угаа дэмбэрэлтэй. Монголой Арадай Республикын түлөөлэгшын энэ үдэр замбуулинай дайда руу дабшахаар зэhэжэ байhандань би омогтойб. Намда, Монголой коммунистда энэ нэрэ хүндын олгогдоhондонь захагүй ехэ жаргалтайб»,—гэжэ Гуррагчаа хэлээ hэн.

Үнэхөөрөөшье, Монгол орон замбуулинай дайдые шэнжэлхэ хэрэгтэ түрүүшынхиеэ хабаадалсаа бэшэ hэн. Үшөө 1959 онhоо эхилжэ, Монголой Арадай Республикада хэмэл одые саг үргэлжэ адаглан хаража байдаг юм. Түрүүшын үдэрhөө абан, аха дүү социалис оронуудай «Интеркосмос» гэдэг программада Монгол орон хабаадалсана, гидрометео-албаниинь олон жэлэй туршада сагай уларил шэнжэлхэ хэрэгтэ «Метеор» спутнигай мэдээе хэрэглэнэ.

Совет түрүүшын космонавт Юрий Алексеевич Гагаринай замбуулинай дайда өөдэ ниидэhэн 1961 ондо Монголой эрдэм ухаанай комитедэй, хэдэ хэдэн институт болон лабораторинуудай hуури дээрэ Монголой эрдэм ухаанай академи байгуулагдаhан юм.

Замбуулинай уласхоорондын экипажай бэелүүлхэ эрдэм шэнжэлгын программа хадаа «Интеркосмос» гэдэг программада хабаададаг совет болон монгол эрдэмтэдтэй, бусад социалис оронуудай мэргэжэлтэдтэй хамта бэлэдхэгдэhэн байха юм.

Ниидэлгын программын ёhоор энэ туршалга «Заха» гэжэ нэрэтэй юм. Энэ туршалгын үедэ Гуррагчаа хүзүүндээ тусхай түхеэрэлгэ шагтагалаад, түрүүшын гурбан хоногто замбуулинаар ябаха ёhотой байгаа. «Ниидэлгын үедэ тархяа үбдэhэн хүнүүдтэл «Заха» гэдэг туршалга хэгдэдэг юм. Энэмнай космонавтын тархяа үбдэхые болюулха арга мүн. Теэд Гуррагчаа тархяа халташье үбдөөгүй, Тиимэhээ туршалга хэхыень болюулhан байгаабди»,— гэжэ ниидэлгые залан хүтэлбэрилхэ түбэй медицинскэ бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэ хэлээ hэн.

Гуррагчаа совет космонавтнуудтай хамта «Биоритм», Эрдэнэт» гэhэн туршалгануудые хэжэ гараа. Тэрээнhээ гадна Гуррагчаа «Салют-6» станцида шасарганын тоhонтой холиhон зоохэй абаашаа hэн. Тэрэ hониин хоолые космонавтнууд замбуулинда амталhан, hайн эдеэн гэжэ сэгнэhэн байха юм.

Саашань Гуррагчаа «Алтай» гэдэг хэдэн хүдэлмэри хээ. «Биосфера-Мон», «Хүбсэгэл», «Хангай», «Бэлшээри», «Сабшалан» гэhэн туршалгануудые мүн лэ хэлсэhэн байна.

Космонавт-шэнжэлэгшэ Гуррагчаа Монгол оронойнгоо ажахын бүхы hалбаринуудые саашадань хүгжөөхэ талаар шэнжэлгын хүдэлмэринүүдые ябуулха талаар ехэ мэргэжэлтэй байгаа гэжэ совет космонавтнууд үндэрөөр сэгнэhэн юм. Эрдэмтэдэйнгээ уридшалан хараалhан даабари бүхэниие Монголой космонавт тон hайнеэр ойлгожо, харюусалга ехэтэйгээр, мэргэжэл түгэсөөр бэелүүлбэ, ажалша бэрхэ байhанаа харуулба ха юм...

...Гурбадахи үдэр. Баатар хүбүүн Гуррагчаатай хөөрэлдэхэ, зүбшэхэ юумэмнай дүүрэхэ, түгэсэхэ тээшээ болобо хэбэртэй.

Тиигээд Гуррагчаагай нютагай хүн, сомоной соведэй депутат, түрүү адуушан Батсайханайда айлшалбабди.

Батсайхан — үндэр бэетэй, хүрин улаан шарайтай, хүдэр янзын хүн. Зургаан зуун толгой адуу харууhална.

Монгол айлнуудай гэр соохи байдал hуудал нилээд баян дэлгэр. hэеы гэрэй хананууд-ташье хибэсүүд үлгөөтэй, шала дээрэнь баhал дэбдеэтэй. Транзистор, магнитофонууд табяатай. Гоё hайхан угалза хэгдэhэн ханза, үхэг, шэрээнүүдые харахада, урматай hайн. Айл бүхэнэй газаа — «Урал» гүхэлэй мотоцикл. hэеы гэрнүүдэйнь гоё hайхан гээшэнь! Дүн сагаан hэеы, бахана тулгануудынь hиилэгдэжэ, угалза гаргажа хэгдэнхэй.

Батсайханда Гуррагчаа баяртайгаар игэжэ хэлэбэ:

— Зай, найзни, Владимир Александрович Джанибековтэ тиихэдэ монголшуудай бэлэглэhэн унагые совет айлшадтаа харуулыш даа.

Батсайхан хүхишэбэ хэбэртэй.

— Тиимэ үлзытэй, дэмбэрэлтэй бэлэгые космонавт Джанибеков абаашажа шадахагүй байhандаа ехэ халаглаhан юм. Тиигээд эндэ орхёо. Тэрэ унагыень Батсайханда найдаа гээшэбди. Түрүү адуушан хадань.., — гэжэ Дашдамба энеэбхилбэ.

— Мүнөө тэрэтнай дааган болонхой, — гэжэ Батсайхан хэлэбэ.

— Хамаагүй! Ошожо харая! — гэлдэбэбди бултадаа.

...Ужам талада адуун hүрэг бэлшэжэ ябана. Намарай hайхан сагта адуун тобир тарган. Ута дэлhэтэй нэгэ азарга hүрэгhөө гээгдэhэн гүү, дааганyудые туужа асарна.

Батсайхан набтархан морёороо шуумайса харайлган ошожо, адуye хаха сохин, тэгэндүүрнь орошобо. Бугуулиинь ута ургын hэнжэлзэн гүрбэхэ харагдана. Уданшьегүй нэгэ хара даага намнаад, талын үргэн сээжэ дээгүүр харайлгашаба. Дааганиинь ехэ хурдан. Толгойгоо хинсайтар үргөөд, инсагаалжа ябаад гүйнэ. Тиигэбэшье бэрхэ адуушан тэрэ зууран хүсэжэ, бугуулияа ехэ шадамараар хүзүүндэнь оруулжархиба. Эмээлэйнгээ хойто бүүргын арада ээнэйнгээ hүрэн hуухатай хамта, адуушанай морин гадаhалдин гэнтэ зогсошобо. Батсайхан ургаяа хэдэ дахин эрьюулэн мушхажа, бугуулиин аргамжые эршэлэн шангадхаба хаш. Хииралhан зэрлиг дааганшье дүрлүүлhэн мэтээр зогсожо үгэбэ.

Джанибековэй дааганай дүрые Гуррагчаа фотоаппарадаараа буулгаба. Тиигэхэ зуураа иигэжэ хэлэнэ:

— Володиин үхибүүд бэшэг бэшэхэдээ, энэ унаган тухай ходо асуудаг юм. Мүнөө фотыень эльгээхэмни.

...Нэгэдэлэй түрүү үхэршэн Намчимайда айлшалhанай hүүлдэ Гуррагчаатай хамта hураhан багын нүхэр Нямдоржындо ошохоёо гарабабди.

Жамьян жолоошоноймнай гүйлгэхэнь аргагүй. Капустин бидэ хоёр урдахи hандалиин самхаг бүхэ гэгшээр адхашоод, хэзээ, хаана хүмэришэхэмнай гээшэб гэжэ гол таhа айжа ябанабди. Угайдхадаа ошоhон харгымнай үндэр хаданууд дээгүүр гарана. Танк мэтээр шуумайжа, нэгэ орьёлой оройдо гүйлгэжэ гараад, нүгөөдэ өөдэнь нюдэ сабшаха зуура гэхээр аhашанабди. Гуррагчаае харахадамнай, үмэдшье гэнгүй, hанаа амархан, үбдэг дээрээ табяад ябаhан буугаа шэнжэлэн hууна.

— Замбуулин өөдэ гаража ябана гүбди? — гэжэ Александр Петрович хоолойгоо шэшэрүүлбэ.

Гуррагчаа гэдэргээ эрьежэ, дүн сагаан шүдэнүүдээ харуулан, хүхюунээр энеэбэ.

Нэгэ хадын бооридо тогтожо, хойно холо гээгдэшэhэн Чалхаа жолоошоной машиные хүлеэнэбди. Тиигэhээршье тэдэнэрнай ерэжэ, бултадаа ногоон дээрэ хэбтэжэ амарбабди. Тиигэхэ зуураа сагаалса буудаха гэжэ шиидэбэбди. hүүлэй hүүлдэ Гуррагчаамнай бултыемнай илажа гараба.

— Мэргэн даа манай хүбүүн! — гэжэ Дашдамба омогорхоно. — Энэш багаhаа иимэ юм hэн. Сансаршан болоошьегүй hаа, суутай анšан гэжэ алдаршахань зүбтэйл hэн.

Булта энеэлдэнэбди.

...Нямдоржынхин хүлеэшэнхэй байба. Хэбэрынь, нэгэдэлэй дарганар бидэнэй ошохо байhан тухай дуулгаа хаш. Үргэн ээмтэй, бүдүүн бэетэй Нямдорж багынгаа унаган нүхэрые харамсаараа:

— Зай, найзни, үшөө бүдүүрээдүй гүш? hайн эдеэ хоол дээрэ таргалаа гэжэ hанаалби, — гэжэ эльгэ хатана.

— Шамдал адляар үдэр бүхэндэ түлгэ хони бүхэлөөр зандань эдижэ байгаа hаа, таргалха hэм, — гэжэ Гуррагчаа hөөргэдэбэ.

Хониной тарган мяха эдижэ шадахагүй, хараад лэ седашаhан Капустин бидэ хоёр hэрюусэхээ газаа гарабабди.

Үдэшын толон баруун хойтохи хадануудай саагуур залирна. Сэлмэг тэнгэридэ түрүүшын мүшэд ониб-аниб эмнилдэжэ, ямаршьеб номгон үдэшын гоё hайхан үзэгдэл хүлеэhэн мэтээр ялалзана. Бэлшээриhээ hаяхан бусаhан үнеэд хүндөөр уухилалдан хэбтэнэ. Ута аргамжада уяатай гүүнүүд hаяхан hаалгаад, гунигтайгаар толгойнуудаа гунхуулан, hүниин бэлшээридэ гарахаяа хүлеэжэ ядан зогсоно хэбэртэй.

Айлшад, гэрэй эзэн бултадаа газаа гараба.

— Энэ Нямдорж гээшэмнай урилдаанай мори заhадаг хүн юм. Зунай наадандаа өөрөөшье барилдадаг. Харана гүт? Бараг байна гү? — гэжэ Гуррагчаа хүхинэ.

— Байгаа юм ааб даа, — гэжэ нүхэрынь урагша абажа үгэнэгүй. Тиихэдэнь космонавт урагшаа даб гэбэ:

— Барилдаад туршахамнай гү? Тарнын элhэн дээрэ hайса барилдадагаа мартаа гүш?

— Яахаб теэд? Туршая! — гэжэ Нямдорж тэрлигээ тайлажа хаяба.

Барилдааншье эхилбэ. Солбон шумууhан Гуррагчаа Нямдоржын гарта орожо үгэнэгүй, булгаална. Хонишоной хажууда жаахан үхибүүн мэтээр үзэгдэнэ. Тиигэбэшье шуран. Дүрэ буляалдаhаар байтараа, гүлмэр барас шэнгеэр Гуррагчаа гэнтэ нүхэрэйнгөө доогуурнь орожо, хүлэйнь тахим дээрэ нэгэ сабшаад, Нямдоржые тангайлгажархиба.

Уухилан бодоhон Нямдоэнхэй космонавтын мүр баяртай гаар альгадаба:

— Ёhотойл тамиршан!

...Гуррагчаагай тоонто — Хүгэнэ хадын хормойдо зогсонобди.

— Хара даа, — гэжэ Эрдэнэ аалихан намда хэлээд, зүүн гар тээмнай ербыhэн хада тээшэ зааба.

Үндэр гэгшын шулуун бахана тэнгэриие харбан, хадын оройдо ёройжо харагдана. Замбуулинай ёhотой онгосын өөргүй гүнзэгы сансар тээшэ шуумайн ниидэхээ зэhэhэн мэтэ. Гайхашаhан би:

— Хүнэй hаяшаг ябталhан шулуун гү? — гэбэб.

— Үгы, энэш анханhаа, үнинэй эндэ байhан шулуун бахана юм. Гуррагчаа хүбүүнэйнгээ сансарта дэгдэхыо зүгнэhэн шэнги.

Тарнын голой эрьедэ хахасабабди. Хани халуун баяраа хэлсээд, бидэнэршье Улаан-Баатар тээшэ гүйлгэлдэбэди.

Баяртай, баатар хүбүүн Гуррагчаа!

Улаан-Үдэ—Улаан-Баатар, 1982—1986 онууд.

...дээдын зургаанууда

ҮЙМЭРhӨӨ ЭРГЫЛЭЭ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой ёhоор, байгша оной апрелиин 1-hээ октябриин 15 болотор Буряадай АССР-эй бүхы газар дээрэ түймэрэй аюултай тэмсэхэ хаhа гэжэ соносхогдобо. Тиимэhээ горрайгүйсэдкомууд болон ойн ажахын эмхинүүд өөhэд өөhэдынгөө районуудта нютагай байдалтай зохилдуулан, ой тайга, сабшалан, бэлшээри дээрэ гал түймэртэй тэмсэлэй тусхай хаhа тогтоохо ёhотой.

Ой тайгада носоhон түймэрые саг дарыдань унтарааhын тула предприяти, эмхи зургаанууд, колхоз, совхозуудта тусхай машина, техникэ бэлдэхэ, ажалшадые олоорнь хабаадуулха гурим тогтоохо болоно. Эндэ арадай депутадуудай районуудай, городуудай, сельскэ, сомоной, поселково Соведүүдэй гүйсэдкомууд баталагдан абтаhан тусхай графигай ёhоор носоhон түймэрые сараха, унтараахын тула хоёр часай туршада хүн зоноо, техникээ эльгээхээр бэлэн байлгаха зэргэтэй.

1986 оной туршада республикынгаа ой тайгые түймэрhөө аршалан хамгаалха зорилгоор тусхай хэмжээ ябуулганууд хараалагдаба.

Гадна ой тайгада носоhон түймэртэй тэмсэхэ, унтарааха зорилготой республикын тусхай комисси баталагдаа. Тус комиссиин түрүүлэгшээр Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо И. Д. Даржаев томилогдобо.

...НГЭДЭ БОЛОhОН hАЙНДЭР

...hайндэр Хэжэнгэ hууринда түрүүшын... Наратай дулаахан энэ үдэр хэжэнгээрхин, ...hууринуудай хүн зон олоороо сугларhан байна. ...залуушуулhаа гадна дайнай болон ажалай ветеранууд ...сугларжа, эндэ эмхидхэгдэhэн аттракционуудта, конкурснуудта хабаадалсаа.

...мүльhэн гүбээнүүд, шаргада хүллүүлhэн моридтой, ёохор наадан, шуран солбониие ...бахана, халуун сай, бууза, халаашанууд ...сугларагшадай анхарал татаhан байна. Тиихэдэ ...онтохонуудай геройнууд—Илья Муромец, Добрыня ...Алеша Попович баатарнууд, Емеля хүбүүн, Ягша... аашануудаараа, шог зугаата үгэнүүдээрээ ...баясуулаа.

...добо дээрэ гүйжэ гараха, бахана өөдэ абирха ...РСУ-гай модошо дархан З. Батожапов, ...гэгшэд шалгарба. Шогтой зугаатай иимэ конкурснуудтабаадагшадта «амиды» бэлэгүүд—эрэ тахяа, пор... хүүгэдэй коляска, хоёр хүнэй багтаха майхан, ...хүбсаhан шан болгогдожо үгтэhэн байна.

...конкурсдо Үлзытэ hууринай ажалай ветеран ...Гончиковна Бадмацыренова, ёохорто хабаадаг... ажалай ба спортын ветеран Дулма Ван... гэгшэд эрхимлэжэ, шангуудта хүртөө.

...hайндэртэ эрэгшэд шаргатай морёор ...ендэр дээрэ болоhон концертдэ хабаадал... Нютагтамнай түрүүшынхиеэ үнгэргэгдэhэн энэ ...хүн зон ехэтэ зохидшоожо, саашадаа эмхидхэ... хүсэhэн байгаа.

З. ШИРАПОВ,
манай штатнабэшэ корр.

ҮХИБҮҮДТЭ ЗОХИД

Улаан-Үдын Постышевой нэрэмжэтэ Пионернүүдэй байшангай кружогуудта городой үхибүүд олон мэргэжэлдэ hурана. Эндэ фото, авиамоделиин, хүгжэмэй, радио, биологиин, нэхэлгын кружогууд хүдэлнэ.

Алексей Алексеевич Матафонов эндэ гушаад жэл авиамоделиин кружогые хүтэлбэрилнэ. Тэрэ өөрөө авиатехник мэргэжэлтэй. Тэрэнэй кружогто 75 үхибүүд ябана. Тэдэ табан бүлэг болоожо хубаардаг.

Байшангай теплицэ соо оро-хоодо элдэб сэсэгүүд—тюльпан, нарцисс, пальма, кактус, красуля, фикус—болон бусад ургамалнууд хүнэй нюдэ хужэрлүүлнэ. Кружогые даагша, биолог-химик Людмила Николаевна Павлова арба гарам жэлдэ хүдэлнэ.

Нэхэлгын кружогто 60 басагад ябана.

ВЛКСМ-эй гэшүүн Татьяна Субочева өөрынгөө мэргэжэлдэ онсо анхаралтайгаар заажа үгэдэг юм.

— Байгша ондо манай Пионернүүдэй байшан 50 жэлэйнгээ ойе тэмдэглэхэнь. Энэ ехэ hайндэртэ ехэл бэлэдхэл хэгдэнэ, — гээд директорэй орлогшо Людмила Александровна Шлогиш хөөрэнэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Нэхэлгын кружогые даагша Т. М. Субочева ээлжээтэ хэшээлдэ. 2. Теплицэ соо. Л. Н. Павлова ургамалнуудтай сэсэгүүдтэй харууряна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ХИЛЫН саанаhаа
ТАСС АПН

ПАРТИ БОЛОН АРАДАЙ БАТА НЭГЭДЭЛ

ПРАГА. Чехословакиин Коммунис партиин XVII съезд хүдэлмэрсэ эндэ дүүргэбэ. Табан үдэрэй турша соо 1500 гаран делегат КПЧ-гэй ЦК-гай Политическэ элидхэлые, партиин XVII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ тухай КПЧ-гэй ЦК-гай бэшэгээр хэгдэhэн тоосоое, 1986—1990 онуудта болон 2000 он хүрэтэрхи үедэ ЧССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдэй проектые, КПЧ-гэй Уставта оруулагдаhан хубилалтануудай проектые зүбшэн хэлсэhэн байгаа.

Оронoй социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхаха, талаар партиин стратегическэ хараа шэглэлые, уласхоорондын оршом соо КПЧ-гэй бэелүүлдэг ажал ябуулгые hайшаагаад, съездын делегадууд зүбшэн хэлсэгдэhэн асуудалнуудаар тогтоолнуудые баталан абаба.

КПЧ-гэй Центральна Комитедэй, КПЧ-гэй Центральна хинaлта-шалгалтын комиссиин бүридэлые hунгаhан hунгалтын дүнгүүд съездын түгэсхэлэй заседаниин дээрэ соносхогдоо.

КПЧ-гэй ЦК-гай нэгэдэхи пленум боложо, партиин ЦК-гай Президиум болон Секретариат hунгагдаба.

Г. Гусак КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретаряар нэгэн дуугаар hунгагдаа.

Г. Гусак, В. Биляк, П. Цолотка, К. Гофман, А. Индра, М. Якеш, А. Капек, Й. Кемпный, П. Корчак, Й. Ленарт, Л. Штроугал— ЦК-гай Президиумэй гэшүүдээр, Я. Фойтик, И. Гаман, В. Герман, М. Грушкович, И. Янак, Ф. Питра ЦК-гай Президиумэй гэшүүндэ кандидадуудаар hунгагдаhан байна.

Г. Гусак — Генеральна секретарь, В. Биляк, М. Якеш, Я. Фойтик, И. Гаман, Ф. Питра, М. Бене, Й. Гавлин, И. Поледник — секретарьнар, З. Горжени, М. Кабргелова Секретариадай гэшүүд болобо. Я. Гайн ЦКРК-гай түрүүлэгшээр hунгагдаа.

Удаань Г. Гусак түгэсхэлэй үгэ хэлэбэ. КПСС-эй XXVII съезд дээрэ хараалагдаhан асари ехэ түсэбүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ ехэ амжалтануудые туйлахыень Г. Гусак үгынгөө түгэсхэлдэ совет коммунистнуудта, совет арадта, КПСС-эй Центральна Комитедтэ, М. С. Горбачевто хүсэбэ.

ООН-ой КОНФЕРЕНЦИ ДҮҮРЭБЭ

ВЕНА. Гүрэнүүд болон уласхоорондын эмхинүүдэй хоорондохи гү, али уласхоорондын эмхинүүдэй хоорондохи договорнуудай Хуули тухай Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин конференци эндэхи Хофбург гэдэг ордон соо дүүрэбэ. 96 оронoй, тэрэ тоодо Советскэ Союзай делегацинууд, правительствануyд хоорондын олон эмхинүүдэй түлөөлэгшэд конференциин хүдэлмэридэ хабаадаhан байна.

Гүрэнүүд болон уласхоорондын эмхинүүдэй хоорондохи гү, али уласхоорондын эмхинүүдэй хоорондохи договорнуудай эрхэ тухай Венэдэхи конвенциие конференци баталан абаа. Уласхоорондын хуулиин түрүү хэдэн гол ёhонууд, тусхайлбал уласхоорондын договорнуудые, Венскэ конвенцидэ хабаадаха бүхы гүрэнүүдэй эрхэ баталха үедэ хүсэ хэрэглэлгые гү, али хүсөөрөө занаалгые хорихо тухай гол ёhонууд тэрэ дотор тодорхойлогдон-

БҮХЭХИТАДАЙ СУГЛААНАЙ ДҮРБЭДЭХИ СЕССИ

ПЕКИН. Арадай түлөөлэгшэдэй зургаадахи зарлалай Бүхэхитадай суглаанай (ВСНП) дүрбэдэхи сесси эндэ нээгдэбэ. КНР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын долоодохи табан жэлэй түсэбые (1986—1990 онууд), 1986 оной КНР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын түсэбые, 1985 оной гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэлэй дүнгүүдые, 1986 оной Гүрэнэй бюджедые депутадууд шагнаад, зүбшэн хэлсэжэ баталха байна. «Уялгата hуралсал тухай КНР-эй Хуулиин», «Гадаадын фирмэнүүдэй капиталай үндэhөөр байгуулагдаhан предприятинууд тухай КНР-эй Хуулиин», «КНР-эй гражданска кодексын юрэнхы дүримүүдэй» проектнүүдые сесси хаража үзэхэ.

ВСНП-гэй Саг үргэлжын комитедэй, Верховно Арадай сүүдэй, КНР-эй Верховно Арадай прокуратурын хүдэлмэри тухай элидхэлнүүд сессиин зүблэхэ зүйлдэ оруулагдаhан байгаа.

КНР-эй Гүрэнэй Соведэй премьер Чжао Цзыянай КНР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын долоодохи табан жэлэй түсэб тухай (1986—1990 онууд) элидхэлые сесси дээрэ хэбэ.

УРАН БЭЛИГЫН ДУНДАРШАГҮЙ

Барханай арадай театрай 25 жэлэй ойдо

1960 оной январь һарада Бархан нютагта болоһон уйлэ хэрэгүүдые һанаад үзэхэдэ һонин. Р. Е. Ешонов, Д. Х. Бадмаев, М. Г. Гомбоев түрүүтэй драматическа коллективэй гэшүүд нютагтаа театр байгуулха тухай дурадхалтайгаар колхозойгоо парткомдо, правлениндэ хандаа бэлэй. Хэр зэргын арга болоомжонуудтай байһанаа хараха үзөөд, колхозно драматическа театр байгуулжа, тэрэнэй директорээр Д. Х. Бадмаевые, режиссерээр Р. Е. Ешоновые томилхо тушаа шиидхэбэри колхозой правлени болон партком абаа. Шэнэ коллективые мүнгөөр, эд хэрэгсэлнүүдээр, хубсаһа хунараар хангажа, методическа туһаламжа үзүүлжэ байхыень республикын Соёлой министерствые, Арадай уран бүтээлэй байшангые гүйха гэжэ шиидхээ... Тиигээд 1960 оной январиин 20-ной үдэр нютагаймнай театрта дуратайшуулай эдэбхи хабаадалгатайгаар хубилалта болоһон юм. Габшые шэнээр мүндэлһэн коллективтэ арадай театр гэһэн нэрэ зэргэ хожомынь, 1961 ондо олгогдоо гэжэ тэмдэглэхэ ёһотойбди.

Тэрэ сагһаа хойшо нютагаймнай бэлигтэйшүүл зохёохы ажалаа эршэдхэжэ, репертуараа түсэбэй ёһоор бүридүүлжэ захалаа. 1960 — 1970 оной хугасаа соо Буряадай уран зохёолшодой томо-томо зохёолнуудаар зүжэгүүд табигдаа. Тэрэ тоодо Ц. Шагжинай «Будамшуу», Д. Батожабайн «Дэйбод сохилго», Ж. Тумуновай «Сэсэгмэ», Ч. Генинэвэй «Соёлмаа, Батошулуун», Н. Балданогой «Дулэн» гэхэ мэтэнүүд нютагай сцена дээрэ харуулагдаһан юм.

Эдэ зүжэгүүдтэ гол рольнуудые нютагай залуушуул гүйсэдхээ. Зоной урда хэды ехэ харюусалгатайгаа хүсэд мэдэржэ байһан тула ээлжээтэ найруулга бүхэн дээрээ тэдэнэр айхабтар үсэдөөр хүдэлдэг һэн. Жэшээлбэл, Ч. Генинэвэй «Соёлмаа, Батошулуун» гэһэн зүжэгые тэдэнэр нилээд удаан бэлдэжэ, буряад эхэнэрэй гашуудалта хуби заяан тухай уран хурсаар домоглоһон юм. Хирэгүй һайхан сэдьхэлтэй Соёлмаа — Роза Ешонова, эрэлхэг зоригтой Батошулуун — Бүүбэй Раднаев, Удаган эжые — Сэсэг Раднаева, эрхэ монсог Уран-Гуае — Зинаида Номшиева, Эрхэтэ-хаание — Цыбикжап Очиров тон һонирхолтойгоор наадаа агша һэн. [illegible] зүжэгөө [illegible] клубта [illegible] уйлөө уһа [illegible]...

Бухы харгалзадаа сэдьхэл зүрхэ баясуулан байһан үшөө [illegible] сэдьхэл [illegible]. Хурдан хурса ухаатай, хүхюу [illegible] бар- [illegible] үни- [illegible] олондо [illegible] ара- [illegible] айгдажа, [illegible] гүйсэдхэһэн [illegible] Р. Ешонов, Ц. [illegible] шэнжэ [illegible] мэлтэдэ [illegible].

Тэрэнэй һүүлээр Ц. Шагжинай «Түрүүшын жэл», Н. Дамдиновай «Үнгэрһэн хэрэг», Ж. Тумуновай «Сэсэгмэ» гэхэ мэтэ зүжэгүүд табигдаа. 1967 ондо Д. Батожабайн «Зүрхэнэй шарха» гэһэн драматическа зохёолые тэрэ театрай репертуарта абаа. Психологическа өөрэ зүйлэдөөтэй зүжэгтэ артист В. Бальжиев гол герой Моржогой тон һонирхолтой, үнэншэмэ тодо образ байгуулаа һэн. Үнэн нүхэсэл, һайхан сэдьхэл, һэшхэл хэхэ мэтын ойлгосонуудые тус зүжэг соо тон гүнзэгыгөөр шэнжэлээ. Театрайхидай энэ бүтээл Х. Намсараевай нэрэмжэтэ гүрэнэй буряад драмын академическа театрай сцена дээрэ харуулагдахаһаа гадна арадай театрнуудай болон драматическа коллективүүдэй бүхэроссиин харалгада Красноярск абаашагдаһан байна. Барханайхид тиихэдэ тус конкурсын лауреадууд болоһон юм.

Тэрэ үедэ арадай театрайхидай зохёохы ажал мэргэжэлтэдэй хэпүүн анхаралые татажа эхилһэн байгаа. Арадай театрнуудай харалгада дурадхаһан «Соёлмаа, Батошулуун», «Зүрхэнэй шарха» гэһэн зүжэгүүд тухайнь искусство шэнжэлэлгын эрдэмэй кандидат (мүнөө искусство шэнжэлэлгын эрдэмэй доктор) В. Ц. Найдакова удаадахи мүрнүүдые бэшэһэн юм: «Уран найруулгынгаа талаар тад ондоо эдэ хоёр зүжэгые хараад байхадаа, дүршэл ехэтэй театральна коллективэй зохёохы ажалай хэмжээ мэдэрнэш. «Соёлмаа, Батошулуунии» найруулхадаа, имагтал арадай домогто таарамжатай үнгэ, будагуудые театрайхид хэрэглэжэ шадаа. Харин «Зүрхэнэй шархада» артистнарай гүйсэдхэхы маягынь илгарма ондоо байна. Геройнууд хараха янзада бэеэ баринги аад, бүхы һанал бодолнуудаа сэдьхэлдээ хабшажа ябаха юм. Һайн дуратан артистнарта иимэ рольнуудые наадахань бэлэн бэшэ ёһотой. Тиибэшье барханайхид пьесэдэ бодомжотойгоор хандажа, геройнуудай сэдьхэлэй байдалые гүнзэгыгөөр удхалан харуулжа шадаа».

1973 ондо Барханай арадай театрай коллектив Москва ошохо эрхэдэ хүртөө. Тэрэ үедэ театрай директор байһан Б. С. Гармаев иигэжэ хөөрэнэ: «России Федерациин 19 хизаар нютагые түлөөлһэн 19 театр Москвада суглараабди. Монгол драматург Ч. Ойдовой «Далан худалч» гэһэн пьесээр найруулагдаһан зүжэгые бидэ москвагайхидта харуулжа, харюусалгата комиссиин һайшаалда хүртөө, лауреадай нэрэ зэргэтэй болоо бэлэйбди. Тэрэ хадаа имагтал манай коллективые бэшэ, харин нютагаархидыемнай, республикымнай ажалшадые баясуулһан дэмбэрэлтэ үйлэ хэрэг байгаа».

Иигэжэ Бархан нютагай арадай театр мүндэлһэн сагһаа хойшо зониие баясуулжа, удха түгэлдэр зүжэгүүдээрээ олониие хүмүүжүүлжэ, хэн нэгэнэй сэдьхэлдэ искусствада шүтэлгын ошохоной нособолтэрзниень дүлэн болгон бадаруулжа байдаг юм даа. Теэд ямаршье һайхан хэрэгые хүнүүд лэ эрхилдэг гээшэ. Барханай арадай театрай коллективэй амжалта түгэс зам тухай ёһотой хөөрөө дэлгэхэ гэбэл, тэрэнэй үндэһэ һуурииие табилсаһан эгээл бэрхэ эдэбхитэд тухай тобшохонооршье һаа, хөөрэхэ ёһотойбди. Радна Ешонович Ешонов 50 жэлэй саана, 1936 ондо хүдөөгэй сценэдэ ерэһэн намтартай. Нютагай комсомолшууд болон эдэбхитэдэй туһаар тэрэ драматическа кружок байгуулжа, дуратай энэ хэрэгтээ сүлөө сагаа, һанаа сэдьхэлээ дууһыень зорюулһан юм. Нютагайнгаа зоной ажабайдалые, абари зангуудые шэнжэлжэ, сценическэ тон һонирхолтой образуудые тэрэ байгуулдаг байгаа. Хүдөөгэй артистын талаан бэлигые Москвадашье анхараа: 1977 ондо «Злой дух Ямбуя» гэһэн кинофильмдэ гол рольнуудай нэгые гүйсэдхэхөөр тэрэ уригдаһан юм.

Театрай аһан бэлигтэй актернуудай нэгэн байһан Дарижап Хорганович Бадмаев арадай искусствые хүгжөөхэ хэрэгтэ бүхы наһаяа зорюулһан юм. Улаан булангые даагшаһаа эхилжэ, районой соёлой байшангые даагша болотороо ургаһан, дуулахадаа, зурахадаа, элдэб инструментнүүд дээрэ наадахадаа бэрхэ байһан тула хэдэн хүнэй хэхээр юумые гансааран бүтээжэрхихэ хабатай — иимэл хүн байһан...

Буряадай АССР-эй һургуулиин габьяата багша Б. Д. Будаева эхэнэрнүүдэй хэдэн олон һонирхолтой образ бүтээгээ. 1960 онһоо хойшо театрай эдэбхитэн болоһон Бүүбэй Раднаев сценэдэ бүхы сэдьхэлээрээ дурланхай. Тэрэ өөртөөшье, суг хүдэлдэг нүхэдтөөшье үндэр эрилтэ табижа шададаг юм.

Колхозой түмэршэ дархан Цыбикжап Очировые эндэ дурдангүй үнгэржэ болохогүй. 1956 онһоо хойшо уран һайханай хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг энэ хүн арадай театрай зүжэгүүдтэ баян бүдүүн зоной хадуугдама образуудые бүтээдэг юм. Мүн тиихэдэ Барханай театрай нэрэ хүндые үргэлсэһэн хүнүүдэй тоодо Доржо ба Дулгар Семеновтониие, Ц. М. Раднаева, С. Б. Раднаева гэгшэдые заатагүй нэрлэхэ ёһотойбди.

Уран һайханай тус коллективэй хүгжэлтын шухала шатануудые нэрлэбэшье, зохёохы ажалайнь бүхы талануудые шэнжэлжэ шадаагүймни ойлгосотой. Теэд эгээл шухала гэжэ тоолодог юумэеэ эндэ хэлэхэ хүсэлтэйб: арадай искусствые хүгжөөн һалбаруулха хэрэгтэ һанаа сэдьхэлээ дууһыень зорюулдаг бэлиг түгэлдэр зон нютагтамнай хэды олон бэ! Үдэшэ бүри сугларжа, зүжэгэйнгөө найруулга дээрэ хүдэлхэһөө гадна тэрээндээ хэрэгтэй бүхы зүйлнүүдые ооһэдынгөө гараар бэлдэхэдээ, тэдэнэр имагтал өөһэдыгөө һамааруулна бэшэ, харин искусствын бүтээлнүүдэй хүсөөр олониие хүмүүжүүлнэ, өөһэдөөшье хүмүүжэнэ гээшэл. Энэнь айхабтар ехэ удха шанартай, дэмбэрэлтэй һайхан хэрэг болоно. Ажалша зон соёлой үнэтэ баялигуудые өөһэдынгөө гараар бүтээхэ ёһотой гэжэ В. И. Ленинэй тоолодог байһан тухай Н. К. Крупская дурдаһан байдаг. Энэ сэсэн мэргэн үгэнүүдэй тон зүб байһые барханайхидай жэшээгээр баримталжа болоно.

Эдэ үдэрнүүдтэ арадай театрайхидай ажабайдал бүришье түргэн урасхалдаа оронхой. Буряадай мэдээжэ драматург Дугар Дылгыровэй «Хүлгөөтэ үдэрнүүд» гэһэн зүжэгые театрайхид нютагаархиндаа харуулхаар бэлдэнэ. Тэрэнь театрайхидай уран шадабариин хэр зэргээр ургаһаниие харуулхаар һонирхолтой зүйл болохо бэзэ..

Г. ДАМБАЕВ,
дайнай ба ажалай ветеран.
Хурамхаанай район.

ХҮҮГЭДЭЙ ДУУНУУД ОЛОШОРОГ!

Һургуулиинхидай хабарай амаралтын эхилхые һамбаашалан, республикымнай Композиторнуудай холбоон ээлжээтэ пленумээ зарлаһан байна. Юундэ һурагшадай ута [illegible]ралтатай энэ хэмжээ ябуулга холбогдохо болоо юм гэхэдэ, хүүгэдэй ба эдиршүүлэй дуу хүгжэмые хүгжөөхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэхэ байгаа бшуу.

Буряадай АССР-эй Композиторнуудай холбооной правлениин түрүүлэгшэ, СССР-эй арадай артист Б. Б. Ямпилов оролто үгэ хэлэжэ, пленум нээгээ.

Пленумэй эхилһэн үдэр суглараагшад ниислэл хотын хүүгэдэй хүгжэмэй һургуулинуудай һурагшадай хүсөөр эмхидхэгдэһэн концерт харагдаа. Харин техникумүүдэй, педучилищиин, хүгжэмэй училищиин һурагшад удаадахи үдэрынь уран шадабаряа харуулаа.

Эдиршүүлдэ, хүүгэдтэ зорюулжа, Буряадай композиторнуудай бэшэһэн зохёолнууд һурагшадай концертнэ программада оруулагдаһан байгаа.

Гурбадахи үдэрынь зүбшэн хэлсэлгэ болобо. Һүүлэй үедэ Буряадай композиторнууд хүүгэдтэ зорюулһан шэнэ дуунуудые, хүгжэмтэ зохёолнуудые һаяла элбэгээр найруулаа. Гэхэ зуура бүхы юумэн хэгдэшөө, манай хүүгэдэй, эдиршүүлэймнай дуулаха дуунууд элбэгжээ гэжэ хэлэхын аргагүй. Илангаяа хүүгэдэй, бага үхибүүдэй буряад хэлэн дээрэ дуулахаар бэшэгдэһэн дуунуудай удхые гүнзэгырүүлхэ гэжэ заагдаһан байна.

РСФСР-эй Композиторнуудай холбооной правлениин секретарь, хүүгэдэй ба эдиршүүлэй хүгжэмые олоной дунда нэбтэрүүлхэ талаар России Композиторнуудай холбооной комиссиин түрүүлэгшэ В. Г. Агафонников, залуу композитор, Сибириин композиторнуудай эмхиин консультант А. Я. Дериев (Новосибирск) гэгшэд пленумэй хүдэлмэридэ хабаадалсахаяа ерэһэн байгаа.

Мүн КПСС-эй обкомой секретарь К. К. Шомоев пленумэй хүдэлмэридэ хабаадаа. Гадна Буряадай АССР-эй Гэгээрэлэй, Соёлой министерствэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд уригдаа юм.

Ц. ЦЫРЕНОВА.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. пленумэй нээлтэ; 2. Хүүгэдэй хоор дуулана.

Спорт

СОВЕТ ЭМХИДХЭГДЭБЭ

Залуушуулые сэрэгэй-патриотическа талаар хүмүүжүүлгын ба спортын хэрэгүүдые эрхилдэг совет Зэдын райондо эмхидхэгдэбэ. КПСС-эй Зэдын райкомой инструктор В. Д. Бубеевэй толгойлогшотой тус соведэй бүридэлдэ ВЛКСМ-эй райкомой, райспорткомитедэй, 29-дэхи СПТУ-гай, Петропавловкын дунда һургуулиин болон хүүгэдэй спортивна һургуулиин түлөөлэгшэд оробо. Сэрэгэй албанда татагдаха наһаяа арайл гүйсөөдүй залуушуулые хүмүүжүүлхэ талаар хэмжээ ябуулгануудые, спортивна элдэб мүрысөөнүүдые эмхидхэлгые тус совет залан хүтэлбэрилхэ зорилготой юм.

Һаяхан соведэй түрүүшын заседани болобо. ДОСААФ-ай, Петропавловкын дунда һургуулиин, соёлой-спортивна комплексын, «Урожай» бүлгэмэй, 29-дэхи СПТУ-гай, хүүгэдэй спортивна һургуулиин үнгэргэхэ элдэб хэмжээ ябуулганууд болон мүрысөөнүүдэй түсэбүүд зүбшэн хэлсэгдэжэ, батагдаһан байна.

Б. ЦЫБИКОВ,
манай штатнабэшэ корр.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖ

«45-һаа 6-ень таахa» ба «36-һаа 5-ень таахa» «Спортлотонуудай» 1986 оной мартын 30-да үнгэргэгдэһэн 13-дахи тираж.

«45-һаа 6-ень таахa»: 5 — бүхэ барилдаан, 21 — тамаралга, 27 — һур харбалга, 31 — фехтовани, 35 — шайбатай хоккей, 44 — шатар.

«36-һаа 5-ень таахa»: 17 — конькигаар урилдалгын спорт, 18 — хүнгэн атлетикэ, 23 — санаар һурэлгэ ба хоёр зүйлэй мүрысөөн, 28 — мэргэн буудалга, 36 — уран һайханай гимнастика. (ТАСС).

ШАТАРАЙ ҺОНИН

ДҮРБЭН УУЛЗАЛГЫН ҺҮҮЛЭЭР

Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын шатарай клуб соо Улаан-Үдэ хотын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн эхилээ. Нааданда 12 шатаршад хабаадалсана. Мүнөө дүрбэн уулзалга үнгэргэгдөө.

Республикын үнинэй шатаршадай нэгэн Базаржап Сампилов дүрбэн нааданһаа 2 очкотой болобо. Тэрэ арбан нэгэн жэлэй туршада шатарай мүрысөөндэ хабаадалсаагүй юм. Мүн Виктор Назимов гурбанһаа — 2,5 очкотой болоо. Дүрбэдэхи уулзалгада спортын мастерта кандидадууд Б. Митыпов И. Брылев хоёрой уулзалга суглараагшадай һонирхол татаа. Митыпов болгоомжогүйгөөр наадажа, шухала хүбүүгээ алдаад шүүгдэшөө.

АМАРАЛТЫН ҮЕДЭ

«Улаан-Үдэ» гэжэ аяншалагшадай баазада һурагшадай хабарай амаралтын үдэрнүүдтэ шатараар профсоюзуудай соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө наадан эхилэнхэй. Республикын һургуулинуудай 43 шатарша хүбүүд, басагад хабаадалсана. Улаан-Үдэ хотын 41-дэхи һургуулиин һурагша А. Намдыков гурбан очкотой болоод, түрүүлжэ эхилбэ. Тэрэ Мухар-Шэбэрэй, Кабанскын районуудһаа ерэһэн А. Харахинов, В. Раднаев, 65-дахи һургуулиин А. Галсанов гэгшэдые шүүһэн байна. 35-дахи һургуулиин һурагша А. Баторов 25-дахи, 52-дохи, 35-дахи һургуулинуудай һурагшад М. Лаврин, М. Заиграев, Э. Пурбуев гэгшэдые «бүдэрүүлээ». Улаан-Үдын Железнодорожно техникумэй һурагша В. Седов баһал гурбан хүниие шүүбэ.

Басагадай дундаһаа 25-дахи, 33-дахи, 44-дэхи һургуулинуудай һурагшад Е. Кириллова, Д. Гуржапова, Е. Мандреева гэгшэд түрүүлнэ. Эдэнэр хоёр уулзалгын һүүлээр 1,5 очкотой болобо.

НҮХЭР ЁҺОНОЙ УУЛЗАЛГА

Ажалай Улаан тугай орденто авиационно заводой Соёлой ордон соо нүхэр ёһоной наадан шатараар үнгэргэгдэбэ. Авиазаводой болон Загарайн районой команданууд сугларжа, 37 хюлгэ дээрэ хоёр удаа наадаа.

Заводой шатаршад түрүүшынгээ уулзалга 24,5:12,5 гэһэн тоотойгоор шүүжэ гараа. Харин хоёрдохи наадандаа баһал 11:10 гэһэн тоотойгоор илаһан байна.

Л. ГАРМАЕВА,
РСФСР-эй судья.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛ

ЧЕХОСЛОВАКИИН КОММУНИСТНУУДАЙ ХУРАЛД[ААН]

Үнгэрһэн неделидэ Чехословакиин коммунис партиин XVII съезд боложо дүүрэбэ. Партиин хүдэлмэриин түхэл маяг ба онол арганууды саашадань шэнэлэн һайжаруулгада, Чехословакида хүсэн түгэс социалис общество байгуулха замда шэнэ амжалтануудые туйлаха ябадалда зорюулагдаһан политическэ үндэр дэбжэлтын ба бүтэмжэтэйгөөр, залан сэхээр шүүмжэлгын оршон байдалда съездын хүдэлмэри үнгэрһэн байна. Съезд тон шухала иимэ документнүүдые баталан абаа: политическэ резолюци; 1986—1990 онуудта болон 2000 он хүрэтэрхи үедэ ЧССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд; КПЧ-гэй Уставта хэгдэһэн хубилалтанууд баталагдаһан, партиин хүтэлбэрилхы органууд һунгагдаһан байна.

Съездын делегадууд хүсэн түгэс социализм байгуулгада партиингаа хара шугамые гүйсэд дүүрэнээр дэмжэжэ байһан тухайгаа мэдүүлээ. Советскэ Союзтай ба социалис бусад оронуудтай хани нүхэсэлөө, бүхы талын харилсаа холбоо саашадань бэхижүүлгые КПЧ-гэй XVII съезд ЧССР-эй гадаадын политикын генеральна хараа шугам болгон тодорхойлоо.

КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, ЧССР-эй правительствын түрүүлэгшэ Л. Штроугалай хэһэн «1986—1990 онуудта болон 2000 он хүрэтэрхи үедэ ЧССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» гэһэн элидхэл дотор тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, долоодохи табан жэлдэ оронoo хүгжөөлгынь үрэ дүнгүүд энээнэй урда тээхи — КПЧ-гэй XVI съездээр хараалагдаһан партиин экономическа түсэбүүдэй дүүргэгдэһэн ба зарим хараа шэглэлээр үлүүлэн дүүргэгдэһэниие гэршэлэн харуулна. Ажалшадай байдал һуудалда туйлагдаһан үндэр хэмжээ тэрэ зангаарнь үлөөхэ гэжэ КПЧ-гэй XVI съездээр табигдаһан зорилго дүүр[гэгдөө]...

КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральн[ай секретарь] Г. Гусагай хэһэн КПЧ-гэй ЦК-[гай отчётно элидхэл] дотор арадай ба[йдал] [...]лай хэмжээе дээшэлүүлгэ, хүн[эй] [мате]риальна ба оюун бодолой [...] гүйсэд дүүрэнээр хангалга, [...] хүнэй соёл болбосоролые [...] доор хүгжөөхэ эрхэ байдал [...]даа КПЧ-гэй эгээл дээдэ уг зо[рилго]но гээд онсолон тэмдэглэгдэжэ[...] жэлэй туршада эдэ зорилго[...] лүүлхын тулада гол түлэб ах[...] сые дээшэлүүлэн, национальна [...] —19 процентээр дээшэлүүлх[э] [...]лаха гэжэ түсэблэгдэнэ. Эр[...] дэбжэлтэ экономикын ашаг [...]лүүлгын гол арга нүхэсэл бо[лоно].

Чехословакие амжалтата[йгаар] жөөлгэдэ СЭВ-эй гэшүүн[...] илангаяа СССР-тэй экономи[ческа] дэм техникын талаар харилсаа[...] ехэ үүргэ дүүргэхэ гэжэ съезд [тэм]дэглэгдээ.

Һаяхан үнгэргэгдэһэн Совет[скэ] Коммунис партиин XXVII съезд[...] тэйгээр КПЧ-гэй хуралдаан дээ[...]һан асуудалнуудай зүбшэн [...]ниинь, шиидхэбэринүүдэй а[...] ехэ һайшаалтай. «Советскэ Ко[м]мунис парти мүнөө үе сагай [...] асуудалнуудые шиидхэлгэдэ [...]лан сэхээр хандахадаа, өөрын[...] үүргые нэрэтэй түрэтэйгөөр дү[...] һанаа элирхэйлэн харуулаа. Эх[э]ри ехэ, зориг түгэлдэр үг зо[...] съезд, зохёон байгуулгын ба[...]далай, үзэл бодолой үндэр [...] һайн һайхан сэдьхэлэй, лени[нскэ] ба залан сэхэ байлгын, шү[...] өөрыгөө шүүмжэлэлгын съезд [...] Г. Гусак тэмдэглээ.

ЗОРЮУТА ХЭГДЭҺЭН ХАРАТА ЯБУ[УЛГА]

Өөрынгөө ажабайдалай үндэһэн ёһо гуримые гол хараа шэглэл болгон, тон шухала шиидхэбэри абаха ушар хүн бүхэнэй ажабайдалда ушардаг гээшэ. Хүнэй тэрэ шиидхэбэреэрнь урдаа табиһан уг зорилгыень, ажабайдал тушаа хараа бодолыень тодорхойлжо болохо. Тиимэ ушаралнуудые «үнэн сэхээе элирхэйлгын үе» гэжэ нэрлэдэг байха юм.

«Үнэн сэхээе элирхэйлэлгын үедэ» гансахан хүнүүд бэшэ, харин гүрэнүүдшье абтадаг гээшэ. Айхабтар шухала асуудалай талаар заатагүй абаха хэрэгтэй болоһон шиидхэбэри дотор тэдэнэй политикын бодото уг зорилго эли тодоор харагдадаг байна. США-гай правительствын һүүлэй үедэхи «үнэн сэхээе элирхэйлэлгын үе» юун байбаб гэхэдэ, ядерна зэбсэгүүдэй туршалгануудые нэгэн талаһаа даб дээрэ болюулһан Советскэ Союзай үүсхэлые дэмжэжэ, буу зэбсэгүүдые хураан абалгын замаар шухала алхам урагшаа хэхэ гү, али ядерна туршалгануудаа үргэлжэлүүлэн, буу зэбсэгүүдые ехээр бүтээн гаргаха ябадалда шэнэ эршэ хүсэ олгохо гэһэн хоёр хараа шэглэлэй али нэгыень шэлэхэ ушар байһан. Сагаан байшангай эзэд хоёрдохиень, милитарис замыень шэлэһэн байха юм. США-гай захиргаанай шиидхэбэри хадаа буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха ба тэдэниие хураан абаха хүсэл эрмэлзэлтэйбди гэһэн тэрэнэй хэһэн найдуулгын миил хүн зониие һамааруулга байһыень элирхэйлэн харуулба.

Мэнэ һаяхан Невада штадта газар доро хэгдэһэн ядерна эзлжээтэ тэһэлэлгэ США-да өөһэдтэньшье, мүн бүхы дэлхэй дээрэ хүн зоной дурые айхабтар ехээр гутааба. Си-би-эс гэдэг телекомпаниин гэршэлэн харуулһанай ёһоор, хүн зоной энэ зэбүүрхэн буруушаалга «политическэ талаар газарай хүдэлөөнэй болоһондол адляар Вашингтондо мэдэрэгдээ». Олониитын һанал бодолые хараадаа абалсан, конгрессэй түлөөлэгшэдэй палатын ядерна туршалгануудые гүйсэд дүүрэнээр ба бүгэдэ ниитээрээ хорихо тухай хөөрэлдөөнүүдые һэргээн үргэлжэлүүл[хэ] резолюциие жэлэй эхиндэ [...] һануулая. Хоёр жэлэй саада [...] иимэрхүү резолюци сенат аб[...] Бүри һаяхан хуули гаргагшад[...] президент Рейгандэ бэшэһэ[н] [...]рэн дотороо ядерна эзлжээт[э] [...] болюулхыень уряалһан байха [...]ман һарын саада тээ Советскэ [...]дэһэн эб найрамдал тээшэ шэ[...]үүдые хаангүй байха арга олд[...]жэ конгресстэ һуудаг бидэнэр[...]най найдаһан байна», — г[...] демократическа олонхидой т[...] ябагша Дж. Райт гэгшэ мэду[...]

Мүнөө Холбоото Штадуудта [...]гүй митингнүүд, демонстр[аци], пресс-конференцинүүд үнгэрг[эгдэ]нэ. Тэдээндэ хабаадагшад [...] милитарис хараа шугамые з[...] руушаана. Невадада хэгдэһэн [...] хадаа Советскэ Союзда ба [...] олониитэдэ бэеэ урин, харааг [...] хэгдэһэн ябадал болоно гэжэ [...]ско бүлэг гэдэг ниитын эмх[...]риин гэшүүн Г. Чейз гэгшэ м[...] гаан байшан зүб хараа бодо[л] [...]хые хүсэнэгүй, ядерна дайн[ай] зам шэлэнэ гээд тэрэ хэлэ[...] үнгэргэгдэһэн дайнда эсэргүү[...] цида хабаадаһан хэдэн зуун [...] туршалгануудые гүйсэд дүүр[...] гэдэ ниитээрээ хорихо тухай [...] дары түргэн һэргээхэ гэһэ[н] [...] бэшэг Сагаан байшанда эльгээ[...]

Олон оронуудай хүтэлбэри[...] ниитын ба политическэ ажал[...] США-гай милитарис хараа ш[угамые] шууд шүүмжэлнэ. Эб найр[амдалые] хэдэлхэйн Совет Вашингто[н] муухай алхамые буруушааһ[...]хээ. Атомна бомбын аюулда [Хи]росима ба Нагасаки (Япон) [...]мэрнүүд буруушаалгын телег[рамма] Сагаан байшанда эльгээгээ, [...] милитарис хараа шугамда эс[эргүү] [...]шаалга үдэр ерэхэ бүри ула[...] байһаар.

ДУНДАДА ДАЛАЙДАХИ ҺҮЙ[...]

Политическэ олохон шэнжэлэгшэдэй һүүлэй һарануудта юун лэ бологшо ааб гэжэ түбэгшээжэ байһан юумэн тохёолдобо: США зэбсэгтэ хүсөөр Ливидэ эсэргүү зээрхэг түримхэй ябуулгаяа хэжэл һалаба. Американ 6-дахи флодой палубна авиациин самоледууд мартын 25-най һүни Дундахи далайн эрьедэ оршодог Ливиин Сирт хотын захаар ракетно-бомбово сохилто хээ. Энэ ушаралтай нэгэн доро Ливиин граждан судна добтолгодо ороһон байна. Үүрэй сайхалаар американ сэрэгэйхид бэеэ даанхай араб энэ гүрэндэ эсэргүүгээр бандит ёһоной шэнэ добтолго хэһэн байха юм.

Иигэжэ Ливи тушаа Вашингтоной үүдхэжэ байһан дайсан харша ябуулгын бодото бэелэл хэгдэнхэй. Худалдаа-наймаанай, экономическа талаар Ливиие хашалта хэхэ, уласхоорондын байдалда тэрэниие газаашалха гэһэн һэдэлгэнүүдэйнгээ урагшагүйдэлгэһөө Америкын захиргаан зүб тобшолол хээгүй. Энэ орондо дурагүйтэлгынь холо харасагүй байһан дээрэһээ зэбсэгтэ хүсөөр тэрээндэ добтолхо захиралта үгтэһэн байна.

Милитарис энэ ябуулгын ушар шалтагаан мэдээжэ. Империализмда эрид эсэргүү политикаараа, дотоодынгоо түрүү үзэлтэй хубилалтануудаар Ливи Вашингтоной стратегүүдэй нюдэндэ торсолдодог шэртэһэн болоһоор үнинэй. Тэдэн дэлхэйн гүрэнүүдэй, американ ойлгомжоор, өөһэдынь гуримаар ажаһуухые хүсэнэ ха юм. Сэрэгэй хүсэ харуул[ж]а айлгаха гэһэн һэдэлгэ түрүү[...]дээ бэшэ. Һүүлэй табан жэл[...] Пентагон Ливиин эрье ш[...] сэрэгэй маневр аяар 18 дахи[...]

Мүнөөшье маневр гэһэн [...] США-гай далайн-сэрэгэй а[...] хүсэн Ливиин эрьедэ дүтэ [...] Президент Рейганэй «дайшал[...]горитой эрхэ» тэрэнэй к[...] өөрөө олгоһониинь түсхайта [...]дээсэгдэһэн.

Ливидэ эсэргүү харата [ябуулга] тухай эдэ үдэрнүүдтэ америк[а]най түлөөлэгшэдэй зүбшэн [...] хэды худал хуурмаг байһани[...] «Энэ ушарал хадаа дайн гү[...]дал журналистнууд Сагаан [байшангай] пресс-секретариин орлогшо [...]табяа. «Энэ хадаа амгалан ёһо[...] гээд ямаршье гайхалгүйгөөр, американ захиргаанай функц[...]саһан байна. Гэхэтэй хамта [...] хэдэрхэ гэжэ һэдэһэн шоны[...] муухай аашые эндэ дурдаа[...] США-гай Ливидэ эсэргүү хар[ата] «нэгэн талын дайн» гээд амер[и]... телекомпаниин нэрлэһэн уш[ар] шэ ха.

Л. [...]
Ю. [...]
А. [...]

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Нүхэр М. С. Горбачевой совет телевиденеэр хэлэһэн үгэ» — ТАСС-ай материал. «Олониитые эдэбхижүүлхэ онол арга» — түрүү бэшэг. «КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө» — тобшо мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. Улаан субботын урянанууд — суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Паотийна ажабайдал: ажалай онол». «Хараалан бэелүүлнэбди» — Н. Климовэй статья. «Хурдадхагын замаар». «Томодхомол бригадада подряд илангаяа аша үрэтэй» — А. Куклинай статья. «Агропромой һалбаринуудта». «Жэгдэ һайн үрэ дүн туйлаха» — Д. Хобраковой статья. «Мэргэжэлтэд һуралсана» — Б. Гомбоевой мэдээсэл. «Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ» — суглуулбари.

Гурбадахи хуудаһанда. «Холын аяншалгаһаа бусаад». «Үглөөнэй арюун агаартай орон» — И. Казанцевай бэшэһэн замай тэмдэглэлнүүд. «Уласхоорондын шэнжэлэл». «Бүмбэрсэг дэлхэйдэ юун болоноб» — ТАСС-ай ба АПН-эй материалнуудай суглуулбари.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Апрель» — О. Булыгинай фотокомпозици. «Апрелиин нэгэнэр» — шог ёгто материалнуудай суглуулбари. «Ерээдүйн кино» — А. Цыреновэй фантастическа рассказ. Соносхолнууд.

Сэнхир экран

ВТОРНИК, АПРЕЛИИН 1

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.45 — Красноярск хотын Пионернүүдэй ордонгой дуу, хатарай ансамблиин концерт. 10.25 — «Долоон хоногой спорт». 10.45 — «Трижды о любви» — урач һайханай фильм. 12.10 — Шэнэ һонин (12.15 хүрэтэр). 15.30 — Шэнэ һонин. 15.45 — Баримтата фильмүүд. 16.55 — «Комсомольская правда» газетын полярна экспедицидэ хабаадагшадтай һурагшад уулзаха.

Улаан-Үдэ. 18.15 — Шэнэ һонин (буряадаар). 18.30 — Хэн бололтойб? — киноочерк. 18.45 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. 19.00 — «Байгалай үмэнэхи газар дээрэ». Хүдөөгэй ажалшадта программа.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.05 — «Долоон хоногой спорт». 20.20 — Останкинадахи концертын студида энеэдэ зугаагай үдэшэ. 22.00 — «Время». 22.35 — Т. Хренников. «Доротея» — Ленинградай Гурэнэй оперо болон баледэй академическэ Бага театрай зүжэг. 00.30 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Баримтата фильм. 9.35, 10.35 — Байгаали шэнжэлгэ. 2-дохи класс. 9.55 — Баримтата фильм. 10.05, 14.10 — Француз хэлэн. 10.55 — Баримтата фильм. 11.05 — Гоё һайханиие ойлгожо һураха. 11.35, 12.40 — Географи. 6-дахи класс. 12.05 — «Шатарай һургуули». 13.10 — В. П. Катаев. «Сын полка». 13.40 — Юрэнхы биологи. 10-дахи класс. 14.40 — «Эрдэм ухаан — хүсэн». 15.10 — Н. В. Гоголиин ажаябадалай ба зохёохы ажал ябуулгын хуудаһанууд. 16.10 — Шэнэ һонин. 18.15 — Авиаконструктор А. С. Яковлевай ажаябадал ба ажал ябуулга тухай баримтата фильм. 19.15 — Эрдэм ухаан ба ажабайдал.

Улаан-Үдэ. 19.45 — Киноочерк. 19.55 — Соносхолнууд. 20.05 — «Экран» — теле-суглуулбари. 20.45 — «Фитиль».

Москва. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.15 — Санаар фигурна һолжорголго. 22.00 — «Время». 22.35 — «Во имя народа» — 2-дохи, 3-дахи сери.

САГАЙ УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республика доторчай сэлмэжэ, бүрхэжэ байха, зарим нютагуудта саһан орохо. Бару[ун] кундын 9—14 [...]гөөр һалхилха. [...] градус хүрэтэр [...] хоор хүлеэгдэнэ, [...]нуудта 2 градус [...] градус хүйтэн [...] байдал хубилжа [...]

Улаан-Үдэдэ бүрхэлгэтэй байд[ал], нойтон унахагүй, һэн 9—14 метр һалхилха. Үдэртөө дулаан байхаар [...]дана.

Редак[тор] Р. Б. Га[...]

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор — 2-50-96, приемная — 2-54-54, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-34-05, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, 2-57-63, информации — 2-60-91, переводов — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-33-61, выпускающие — 2-35-95, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ ул. Ленина 35. Н-00435. Заказ № 76. Индекс 04609.